

Άγιος Ιγνάτιος Μπριαντσιανίνωφ

ΘΑΥΜΑΤΑ και ΣΗΜΕΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Συγγραφέας

Ο επίσκοπος Ιγνάτιος (κατά κόσμον Δημήτριος Αλεξάνδροβιτς Μπριαντσανίνωφ) καταγόταν από επιφανή οικογένεια. Γεννήθηκε το 1807 στο Ποκρόφσκ, της νομαρχίας Βολογδά. Ήταν καρπός προσευχής. Γιατί οι γονείς του ήταν μέχρι τότε άτεκνοι.

Από παιδί έδειχνε πολλή προθυμία στην προσευχή και στην μελέτη των ιερών βιβλίων. Μετά το άγιο Ευαγγέλιο, το πιο αγαπημένο του βιβλίο ήταν οι βίοι των αγίων.

Σε ηλικία 16 ετών τελείωσε το γυμνάσιο. Ο πατέρας του τον έγραψε στην πολεμική Τεχνική Σχολή Πετρούπολης.

Στο ταξίδι, ο Δημήτριος εκμυστηρεύθηκε στον πατέρα του, ότι θέλει να γίνει μοναχός. Ο πατέρας του δεν έδωσε πολλή σημασία στα λόγια του. Έτσι ο Δημήτριος έμεινε στην σχολή των Ευελπίδων. Στις σπουδές του είχε τέτοια επιτυχία, που προκάλεσε το ενδιαφέρον του μεγάλου Τσάρου Νικολάου Α' (1825- 1855), που του χορήγησε αυτοκρατορική υποτροφία.

Στην περίοδο των σπουδών του ζούσε σαν να ήταν μοναχός. Κοινωνούσε πολύ τακτικά. Πήγαινε πολύ συχνά να συμβουλευεται τους άγιους Γέροντες της Μονής του αγίου Αλεξάνδρου Νέφσκι. Η απόφασή του να γίνει μοναχός τάραξε τους γονείς του, την σχολή Πολέμου και τον Τσάρο. Αλλά ο Δημήτριος δεν πτοήθηκε. Σ' αυτό τον βοήθησε πολύ η γνωριμία του με τον μεγάλο στάρετς Λεωνίδα της Όπτινα, που ήταν ο «γέροντάς» του, ο πνευματικός του πατέρας. Έτσι σε ηλικία 20 ετών, έγινε δόκιμος στην Μονή του αγίου Αλεξάνδρου του Σβίρ. Γέροντα είχε τον στάρετς Λεωνίδα.

Μετά από λίγο αρρώστησε η μητέρα του. Ο πατέρας του εκμεταλλεύθηκε την «ευκαιρία», για να αποτραβήξει τον υιό του από το μοναστήρι. Ο Δημήτριος υπάκουσε. Επήγε και έμεινε στο σπίτι τους στο Βολογδά πολύ καιρό. Χωρίς ποτέ να αλλάξει γνώμη. Και επειδή η μητέρα του αργούσε να πεθάνει έγινε μοναχός στο Βολογδά. Εκάρη την 28 Ιουνίου

1831 και έλαβε το όνομα Ιγνάτιος. Πολύ γρήγορα χειροτονήθηκε ιερομόναχος.

Το 1833 ο τσάρος τον διόρισε ηγούμενο της Μονής του αγίου Σεργίου στην Πετρούπολη. Και το 1834 βλέποντας την αγιότητα και ζωτικότητα του τον κατέστησε έξαρχο των μοναστηριών της περιοχής της Πετρούπολεως. Για να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του αυτά, άρχισε να συντάσσει τα περίφημα βιβλία του «Ασκητικές εμπειρίες». Το 1847 έγραψε τις περισσότερες επιστολές του. Το 1856 επήγε στην Όπτινα και ασκήθηκε στην «ησυχία». Το 1857 εκλήθη στην Πετρούπολη και χειροτονήθηκε επίσκοπος Σταυρουπόλεως, Καυκάσου και Ευξείνου Πόντου. Εκεί έστρεψε την προσοχή του στους νέους. Και έγραψε το βιβλίο «Προσφορά στον Σύγχρονο Μοναχισμό». Το 1861 παραιτήθηκε λόγω ασθενείας και αποσύρθηκε στην ιερά Μονή αγίου Νικολάου στο Μπαμπάεβο, όπου και εκοιμήθη οσίως την 30 Απριλίου 1867.

Τα έργα του εξεδόθησαν σε έξι τόμους:

- Α', Β' και Γ' Ασκητικές Εμπειρίες
- Δ' Ασκητικοί Λόγοι και Επιστολές
- Ε' Προσφορά στον Σύγχρονο Μοναχισμό και
- Στ' Πατερικόν.

Η τεράστια και σπάνια αξία των έργων του έγκειται στο ότι προσφέρει όλη την ουσία και όλο το βάθος της πατερικής διδασκαλίας για την πνευματική ζωή με γλώσσα σύγχρονη και λογοτεχνική χάρη.

Θεωρείται ένας από τους αγιωτέρους ανθρώπους της Ρωσίας. Ο μεγάλος στάρετς της Όπτινα Βαρσανούφιος μας πληροφορεί ότι: κατά την κηδεία του ενάρετοι άνδρες είδαν αγγέλους να δορυφορούν την ψυχή του, ανερχομένη προς τον θρόνο του Κυρίου, και τους άκουσαν να ψάλλουν: «Χαίρε, άγιε ιεράρχα του Χριστού, πάτερ Ιγνάτιε».

Αιωνία η μνήμη του Επισκόπου Ιγνατίου.

Σημείωση: Ο επίσκοπος Ιγνάτιος ανακηρύχθηκε το 1990 από την Σύνοδο του Πατριαρχείου Μόσχας άγιος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τι ζητούσαν οι Φαρισαίοι.
2. Τι δείχνει η αξίωση αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄. Τι λέει η αγία Γραφή.

1. Σημείο εκ του ουρανού.
2. Έργα διαβόλου και έργα Θεού.
3. Να πλανήσει, ει δυνατόν, και τους εκλεκτούς.
4. Απάτη και κατεργαριά.
5. Το λάθος των Φαρισαίων.
6. Τα θαύματα του Χριστού.
  - α. Τα θαύματα του Χριστού είχαν απόλυτη διαφάνεια.
  - β. Τα θαύματα του Χριστού είχαν πολλούς μάρτυρες.
  - γ. Τα θαύματα του Χριστού δεν είχαν στόχο τη φασαρία και την πρόκληση εντύπωσης.
7. Μυστική σημασία.
  - α. Η ξήρανση της άκαρπης συκής.
  - β. Η θεραπεία του παραλυτικού.
8. Αφετηρία πίστης.
9. Γιατί ο κόσμος δεν πιστεύει;
10. Πως ο άνθρωπος καταντάει υπηρέτης του αντίχριστου.
11. Η αποστασία προστάδιο της ελεύσεως του αντίχριστου.
12. Σημεία της αιώνιας σωτηρίας.
13. Τα θαύματα άλλοτε και σήμερα.
14. Δεν μας χρειάζονται πια.
15. Ο λόγος του Θεού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄. Τι λένε οι άγιοι Πατέρες.

1. Μια παράξενη τάση.
2. Πότε ζητούμε την βοήθεια του Θεού.
3. Θέλουν να κάμουν θαύματα.

4. Θέλουν να τους γίνονται θαύματα.
5. Δεν μας χρειάζονται θαύματα.
6. Υπομονή μας χρειάζεται.
7. Με τις δοκιμασίες γινόμαστε δόκιμοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄. Πως πρέπει να βλέπουμε τα σημεία σήμερα.

1. Σημεία του Χριστού και σημεία του αντιχρίστου. Σε τι διαφέρουν;
2. Σε τι και πόσο βοηθούν τα θαύματα.
3. Ποιοί ζητούν θαύματα.
4. Ο αντίχριστος έρχεται. Θα τον αντιμετωπίσουμε:
  - α. Με την ζώσα πίστη.
  - β. Με την ταπεινοφροσύνη
  - γ. Με την προσευχή
5. Γρηγορείτε ουν και προσεύχεσθε.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τι ζητούσαν οι Φαρισαίοι.

Οι Φαρισαίοι δεν έμεναν ικανοποιημένοι με τα θαύματα, που έκανε ο Κύριος. Τα εύρισκαν χωρίς πολλή σημασία. Και του ζητούσαν ένα θαύμα με ιδιαίτερη σημασία: ένα – όπως το έλεγαν οι ίδιοι – «σημείον εκ του ουρανού»[Μάρκ. 8,1]. Η απαίτησή τους για ένα τέτοιο θαύμα, έκφραση μιας δικής τους αντίληψης για τα σημεία και τα θαύματα, επανελήφθη πολλές φορές. «Η γενεά αυτή σημείον ζητεί»[Μάρκ. 8, 12], μας πληροφορεί ο Κύριος. Την ίδια απαίτηση με τους Φαρισαίους είχαν και οι Σαδδουκαίοι, παρ' όλο που το πιστεύω τους διέφερε τόσο πολύ από το πιστεύω των Φαρισαίων[Ματθ. 16, 1].

Την αξίωσή τους αυτή για «σημείο εκ του ουρανού», μερικές φορές την διετύπωσαν και ενώπιον του λαού. Και να ένα παράδειγμα: Ο Κύριος έκανε ένα θαύμα. Επλήθυνε πέντε άρτους. Και με αυτούς εχόρτασε μια ανθρωποθάλασσα: πέντε χιλιάδες άνδρες και αμέτρητες γυναίκες και παιδιά. Εκείνοι το θαύμα αυτό το είδαν με τα ίδια τους τα μάτια. Και έφαγαν από αυτό το «τραπέζι». Σωματικά χόρτασαν. Μα πνευματικά δεν το κατάλαβαν. Και γι' αυτό δεν χόρτασαν. Και εκφράζοντας την πείνα τους είπαν στον Κύριο! «Τι σημείον ποιείς, ίνα ίδωμεν και πιστεύσωμέν Σοι; Οι πατέρες ημών το μάννα έφαγον εν τη ερήμω, καθώς έστι γεγραμμένον, άρτον εκ του ουρανού έδωκεν αυτοίς φαγείν»[Ιωάν. 6, 30-31]. Ο θαυματουργικός πολλαπλασιασμός των άρτων στα χέρια του Σωτήρος δεν τους φάνηκε αρκετός! Γιατί είχε γίνει με την σιωπή και με την αγία ταπείνωση, που διαπότιζαν όλες τις ενέργειες του Θεανθρώπου! Αυτοί όμως χρειάζονταν θέαμα! Αυτοί ήθελαν κάτι το εντυπωσιακό, κάτι που να κάνει εφέ! Ήθελαν λόγου χάριν: Να σκεπασθεί ο ουρανός με μαύρα σύννεφα! Να αντηχήσουν βροντές! Να λάμπουν αστραπές! Και τα φωμιά να πέσουν από τον ουρανό!

Κάτι το ανάλογο ζητούσαν και οι αρχιερείς και οι άρχοντες των Ιουδαίων, όταν ο Θεάνθρωπος είχε ευδοκήσει να ανεβεί στον Σταυρό. «Οι αρχιερείς Τον εμπαιζανε. Το ίδιο έκαναν και οι γραμματείς και οι πρεσβύτεροι και

οι φαρισαίοι. Έλεγαν, Άλλους έσωσε. Τον εαυτό του δεν μπορεί να τον σώσει; Τίποτε δεν είναι! Αν είναι ο βασιλεύς του Ισραήλ, εδώ θα το δείξει! Αν κατεβεί αυτή την στιγμή από τον σταυρό! Μόνο τότε θα πιστεύσουμε σ' αυτόν[Ματθ. 27, 41-42]. Το παραδέχονται, ότι ο Χριστός έκανε θαύματα.

Το παραδέχονται ότι αυτά που είχε κάμει ήταν θαύματα. Και ταυτόχρονα τα υποτιμούν. Και υποτιμώντας τα αρνούνται. Αρνούνται τα θαύματα, που έκανε ο Θεός με την ευσπλαχνία Του. Και Του ζητούν θαύμα κομμένο στα μέτρα των αντιλήψεών τους. Μα αν ένα τέτοιο θαύμα εγίνετο, δεν θα μπορούσε πια να επιτύχει ο σκοπός, για τον οποίο ήλθε ο Θεάνθρωπος στη γη. Και φυσικά δεν θα είχαμε πια απολύτρωση. Τέτοια θαύματα ποθούσαν και ποθούν να ιδούν, όλοι οι ελαφρόμυαλοι, περιέργοι και άκριτοι.

Ένα τέτοιο θαύμα πόθησε να ιδεί από τον Κύριο και ο Ηρώδης[Λουκ. 23, 8]. Αυτός, το σημείο το ήθελε «για να σκοτώσει τον καιρό του» ευχάριστα! Και επειδή δεν του έγινε το χατίρι, τον πήρε τον Κύριο στην κοροϊδία! Και ευρήκε έτσι ευκαιρία για διασκέδαση!

2. Τι δείχνει η αξίωση αυτή.

Τι μας δείχνει η κοινή αυτή αξίωση, που πρόβαλλαν στον Κύριο άνθρωποι με τόσο διαφορετικές αρχές; Τι μας δείχνει η αξίωση αυτή, που ήταν έκφραση μιας περιφρόνησης προς τα καταπληκτικά θαύματα, που είχε κάμει ο Κύριος; Η αξίωση αυτή μας δείχνει, την αντίληψη της σαρκική σοφίας. Μας δείχνει πως σκέπτονται για τα θαύματα, εκείνοι που έχουν σαρκικό φρόνημα.

Τι είναι όμως το σαρκικό φρόνημα; Είναι ο τρόπος, με τον οποίο σκέπτεται ο άνθρωπος για το Θεό και για κάθε το πνευματικό, με βάση όχι το λόγο του Θεού, αλλά την αμαρτωλή του κατάσταση, στην οποία ευρίσκεται εξ αιτίας της πτώσεως. Το σαρκικό φρόνημα, είναι γεμάτο (και μολυσμένο!) από την τάση αντίθεσης (και έχθρας!) προς τον Θεό. Αυτό το φρόνημα γίνεται εύκολα αισθητό στην απαίτηση, που προέβαλαν στο Θεάνθρωπο: Να κάμει θαύματα κομμένα στα μέτρα της κακώς λεγομένης

«λογικής» μας, και μάλιστα τη στιγμή, που όχι μόνο δεν πρόσεχαν, αλλά και καταφρονούσαν και απέρριπταν και κατέκριναν τα θαύματα, που με την ανέκφραστη αγαθότητά Του είχε κάμει σαν «Θεού Δύναμις και Θεού Σοφία»[Α' Κορ. 1, 24] ο Σωτήρας μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄. Τι λέει η αγία Γραφή.

1. Σημείο εκ του ουρανού.

Η αξίωση που πρόβαλλαν στον Κύριο, να τους κάμει θαύματα, όπως εκείνοι τα ήθελαν, ήταν αμαρτία. Βαριά αμαρτία. Και πήγαζε από τις βασικές αρχές του σαρκικού φρονήματος. Για αυτό και ο Θεάνθρωπος, όταν άκουσε την τολμηρή αυτή και βλάσφημη απαίτησή τους «αναστενάξας τω Πνεύματι αυτού, λέει: «Τι γενεά αυτή σημείον επιζητεί; Αμίν λέγω υμίν, ει δοθήσεται τη γενεά ταύτη σημείον. Και αφείς αυτούς, απήλθε»[Μάρκ. 8, 12-13].

«Χαρά γίνεται εν τω ουρανώ επί ενί αμαρτωλώ μετανοούντι». Και αντίθετα. Οι επουράνιοι πικραίνονται και κλαίνε, όταν ένας άνθρωπος πέφτει σε αμαρτία, και όταν ένας αμαρτωλός αναβάλλει την μετάνοια[Λουκ. 15, 10]. Ο άγιος Μακάριος ο μέγας μελετώντας την άπειρη αγάπη του Θεού προς τον άνθρωπο, και την πανάγαθη επιθυμία Του να σωθούν όλοι, δεν δίστασε να πει, ότι αυτό το κλάμα για εκείνους που πηγαίνουν στην απώλεια, είναι κατά πρώτο και κύριο λόγο το κλάμα του ίδιου του Παναγίου και απαθούς Θεού [Αγ. Μακαρίου Αιγυπτίου Ομιλία 30§ 7]. Αυτό το κλάμα, που για μας είναι εντελώς ακατανόητο, δεν είναι ξένο ούτε στο Πανάγιο Πνεύμα. Το Πνεύμα το άγιον, που έρχεται και σκηνώνει μέσα μας, «εντυγχάνει υπέρ ημών στεναγμούς αλαλήτοις»[Ρωμ. 8, 12]. Ένα τέτοιο αναστεναγμό προκάλεσε στον Υιό του Θεού και η αξίωση «κάμε μας θαύμα», γιατί ήταν απαίτηση εγωκεντρική και παρανοϊκή. Εστέναξε τω Πνεύματι Αυτού και είπε: γιατί η γενεά αυτή το ζητεί το σημείον; Ποίο είναι το κίνητρο; Ζητούν σημείο, επειδή έχουν κακή τοποθέτηση έναντι του Θεού! Πόσο πικρή είναι η απάντηση αυτή για τον Κύριο! Νομίζει κανείς, πως Τον ακούει να διερωτάται: Μα τόση ανοησία; Τόσο θράσος; Μα χάθηκε πια η ελπίδα σωτηρίας; Είναι ποτέ δυνατό να σωθούν άνθρωποι, που ζητούν πράγματα αντίθετα από το θέλημα Εκείνου, που δίνει την σωτηρία; Όμως έτσι είναι! Όσοι κυριαρχούνται από το σαρκικό φρόνημα, και εμμένουν με πείσμα σ' αυτό, είναι ανίατα άρρωστοι. Και γι' αυτό είπε: Όποιος σκέπτεται έτσι και λέει τέτοια πράγματα, πηγαίνει από μόνος

του στην απώλεια. Την παίρνει από μόνος του. Και την κρατεί από μόνος του. Και γι' αυτό ο Κύριός μας, όταν τους άκουσε να Του ζητούν σημείο εκ του ουρανού τους άφησε και έφυγε. Και πολύ σωστά. Γιατί «το φρόνημα της σαρκός είναι θάνατος»[Ρωμ. 8, 6]. Γιατί όπως ο νεκρός δεν το καταλαβαίνει, ότι είναι νεκρός, έτσι και όποιος έχει φρόνημα σαρκικό, δεν μπορεί να καταλάβει, τι είναι η απώλεια. Και όπως ακριβώς δεν μπορεί να καταλάβει τι σημαίνει απώλεια και νέκρωση, έτσι δεν μπορεί να καταλάβει και ότι πρέπει να ζωοποιηθεί. Και έτσι η λανθασμένη του αυτή αντίληψη τον κάνει και απορρίπτει και αρνείται την αληθινή ζωή, τον Θεό.

Μπορεί άραγε να έχει ποτέ κάποια αξιοπιστία ιδιαίτερη ένα «σημείο εκ ουρανού»; Βέβαια εκείνοι που ζητούσαν ένα τέτοιο σημείο, το ζητούσαν ένα τέτοιο σημείο, το ζητούσαν επειδή απέδιδαν σ' αυτό πολύ μεγάλη αξία. Μπορούμε από αυτό να συμπεράνουμε, ότι κάθε «σημείο εκ ουρανού» είναι απαραίτητα σημείο από τον Θεό; Από την αγία Γραφή βγαίνει το αντίθετο! Ακόμη και η ίδια η έκφραση «σημείο εκ του ουρανού» είναι πολύ αόριστη. Και τότε έλεγαν, και σήμερα οι πιο πολλοί άνθρωποι, που δεν έχουν πολλές επιστημονικές γνώσεις «ουρανό» λένε το κάθε τι που γίνεται στην ατμόσφαιρα, και στο αχανές διάστημα πέρα και έξω από αυτήν. Έτσι λένε, ότι ο ήλιος, η σελήνη, τα άστρα ευρίσκονται στον ουρανό, και ότι πετούν στο διάστημα. Παράλληλα και την βροχή, την βροντή, την αστραπή τις λένε ουράνια φαινόμενα, παρ' ότι γίνονται στον αέρα, στην ατμόσφαιρα της γης, και κατά συνέπεια ανήκουν οπωσδήποτε στη γη.

Η Αγία Γραφή μας λέει ότι κάποτε έπεσε «πυρ εκ του ουρανού και κατέκαυσε τα πρόβατα και τους ποιμένες» του Ιώβ. Όμως το πυρ αυτό είχε πέσει με ενέργεια του διαβόλου. Και είναι φανερό, ότι το πυρ αυτό σχηματίστηκε στον αέρα, όπως περίπου σχηματίζεται και η αστραπή.

Ο Σίμων ο μάγος κατέπληττε με διάφορα θαύματα τον τυφλό λαό, που ονόμαζε τη δύναμη του σατανά, που ενεργούσε σ' αυτά τα θαύματα, «μεγάλη δύναμη του Θεού»[Ιώβ 1, 16 – Ματθ. 16, 1]. Ιδίως σε πολύ μεγάλο θαυμασμό είχε παρασύρει ο Σίμων τους Ρωμαίους ειδωλολάτρες, όταν κάποτε σε μια πολυπληθή συγκέντρωση τους είχε πει, πως είναι θεός,

και πως ο πόθος του ήταν να ανεβεί στον ουρανό! Και πράγματι, ξαφνικά άρχισε να σηκώνεται στον αέρα! Αυτό το διηγείται ο άγιος Συμεών ο Μεταφραστής, που πήρε τη διήγηση αυτή από αρχαίους Χριστιανούς συγγραφείς[Βλ. Αγίου Συμεών Μεταφραστου, βίος αγίου αποστόλου Πέτρου, Μηναίον 29 Ιουνίου. Ανάλογα σημεία έκανε και ένας Πινέτι κατά τα τέλη του 18ου και αρχές του 19ου αιώνων].

Είναι φοβερή φτώχεια , η έλλειψη της αληθινής επίγνωσης του Θεού. Γιατί τότε, παίρνεις τα έργα του διαβόλου για έργα του Θεού .

2. Έργα διαβόλου και έργα Θεού.

Πριν από την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού, που ο Χριστιανισμός, η πνευματική μόρφωση και η κρίση θα αμβλυνθούν, και θα χαλαρώσουν σε φοβερό βαθμό, θα παρουσιασθούν ψευδόχριστοι και ψευδοπροφήται, που θα κάνουν σημεία μεγάλα και τέρατα, με αποτέλεσμα να πλανούν ακόμη και (αν αυτό είναι δυνατόν) εκλεκτούς[Ματθ. 24, 24]. Ιδίως δε, ο ίδιος ο αντίχριστος, όταν θα έλθει, θα γεμίσει τον κόσμο θαύματα, που θα καταπλήττουν και θα χορταίνουν τους ανθρώπους με σαρκικό φρόνημα και άγνοια. Αυτός τότε θα δώσει και «σημείο εκ του ουρανού», που οι άνθρωποι τόσο το ποθούν και το διψούν. Η παρουσία του, λέει ο άγιος Απόστολος Παύλος, θα είναι κατ' ενέργειαν του σατανά, εν πάση δύναμει και σημείοις και τέρασι ψεύδους, και εν πάση απάτη της αδικίας, μεταξύ των απολλυμένων, που δεν φρόντισαν να αγαπήσουν την αλήθειαν για να σωθούν[Β' Θεσσ. 2, 6-10].

Οι άνθρωποι με άγνοια και σαρκικό φρόνημα, βλέποντας τα θαύματα αυτά, δεν θα σταθούν καθόλου να σκεφθούν. Θα τα δεχθούν αμέσως. Γιατί το πνεύμα τους θα έχει με αυτά συγγένεια. Και από την τύφλωσή τους θα τα παραδεχθούν. Και θα ονομάζουν την ενέργεια του σατανά σαν την πιο μεγάλη φανέρωση της δύναμης του Θεού. Ο αντίχριστος θα γίνει δεκτός στα πεταχτά, χωρίς καθόλου σκέψη[Εφραίμ Σύρου, Λόγ. 106 Περί του Αντιχρίστου]. Ούτε καν θα κάτσουν να σκεφθούν οι άνθρωποι, ότι τα θαύματά του δεν θα έχουν κανένα καλό και λογικό σκοπό, καμιά σαφή σημασία, ότι δεν θα έχουν καμιά σχέση με την αλήθεια και θα είναι γεμάτα ψέμα, ότι θα είναι ένας τερατώδης και γεμάτος μοχθηρία,

χωρίς κανένα νόημα θεατρνισμού, που θα κάνει το παν για να καταπλήξει και να οδηγήσει σε μια αποχαύνωση και σ' ένα ολοκληρωτικό δόσιμο, να τους γοπτέψει, «να τους τυλίξει» και να τους παρασύρει, με τη γοπτεία μιας πληθωρικής αλλά κενής και ανόπτης εντύπωσης, ενός εφέ!

Δεν είναι φοβερό, ότι τα θαύματα του αντιχρίστου, οι αποστάτες, οι εχθροί της αλήθειας και του Θεού, θα τα δεχθούν με ενθουσιασμό;

Γιατί; Γιατί έχουν προετοιμάσει τον εαυτό τους, να δεχθούν ανοιχτά και φανερά τον απεσταλμένο του σατανά, το όργανό του, την διδασκαλία του και τις πράξεις του, και να έλθουν σε πνευματική επικοινωνία μαζί του στην κατάλληλη ώρα.

3. Να πλανήσει, ει δυνατόν, και τους εκλεκτούς.

Και πρέπει ιδιαίτερα να το προσέξουμε. Και να κλάψουμε γι' αυτό. Γιατί τα θαύματα και οι πράξεις του αντιχρίστου θα φέρουν σε δύσκολη θέση και τους πιο εκλεκτούς δούλους του Θεού.

Η αιτία της μεγάλης επίδρασης του αντιχρίστου θα έγκειται στην σατανική δολιότητα και υποκρισία, με τις οποίες σκεπάζει το πιο φρικαλέο κακό, με το αχαλίνωτο και αναίσχυντο θράσος του, με την πλήρη συμπαράσταση των πονηρών πνευμάτων, και με την ικανότητα να κάνει θαύματα, ψεύτικα μεν, αλλά που προκαλούν κατάπληξη. Η φαντασία του ανθρώπου είναι ανίκανη να συλλάβει την εικόνα ενός τόσο μεγάλου κακούργου, όσος θα είναι ο αντίχριστος. Θα σαλπίζει για τον εαυτό του, όπως σάλπιζαν οι πρόδρομοί του, οι προτυπώσεις του. Θα ονομάζει τον εαυτό του κήρυκα και παλινορθωτή της αληθινής θεογνωσίας. Έτσι εκείνοι, που δεν κατανοούν τον χριστιανισμό, θα ιδούν σ' αυτόν ένα αντιπρόσωπο και υπέρμαχο της αληθινής θρησκείας! Και θα πάνε με το μέρος του. Θα σαλπίζει. Και θα ονομάσει τον εαυτό του επηγγελμένον Μεσσίαν. Και συναντώντας τον, εκείνοι που ζουν με σαρκικό φρόνημα, και βλέποντας την δόξα του, την δύναμή του, τις πνευματικές του ικανότητες, την ολοσχερή επιβολή του στα στοιχεία του

κόσμου, θα τον αναγορεύσουν Θεό και θα γίνουν οπαδοί του [Εφραίμ Σύρου, Λόγ. 106 Περί του Αντιχρίστου].

Ο αντίχριστος θα παρουσιασθεί πράος, εύσπλαγχνος, γεμάτος αγάπη, γεμάτος αρετές. Θα τον δεχθούν σαν πράγματι γεμάτον με αρετές. Και θα υποταχθούν σ' αυτόν, εξ αιτίας των υψίστων αρετών του, όλοι εκείνοι που φαντάζονται, πως αλήθεια είναι η «αλήθεια» του πεπτωκότος ανθρώπου, και γι' αυτό ούτε καν σκέπτονται να την ξεπεράσουν για να γνωρίσουν την αλήθεια του Ευαγγελίου[Μακαρίου Αιγυπτίου Ομιλία ΛΑ' § 4].

Ο αντίχριστος τότε θα εισηγηθεί στην ανθρωπότητα την δημιουργία μιας ανώτατης παγκόσμιας ειρήνης και ευημερίας. Θα προσφέρει τιμές, πλούτη, μεγαλεία, σημαντικές ανέσεις και σαρκικές ηδονές. Και όσοι ποθούν επίγεια πράγματα, θα τον δεχθούν. Και θα τον ονομάσουν «κύριό» τους[Θεοφυλάκτου Βουλγ. Εισ το Ιωάν. 5, 43]. Ενώπιον της ανθρωπότητας ο αντίχριστος θα ανοίξει ένα τέτοιο ανεξήγητο με την τότε επιστήμη τσίρκο θαυμάτων, που η κατεργαριά τους θα θυμίζει θέατρο. Θα φέρει φόβο με τις απειλές και θαυμασμό με τα θαύματά του. Θα ικανοποιήσει την άκριτη περιέργειά τους και την παχυλή τους άγνοια. Θα ικανοποιήσει την ματαιοδοξία τους και τον εγωισμό τους. Θα ικανοποιήσει το σαρκικό τους φρόνημα. Θα ικανοποιήσει την δεισιδαιμονία και τις προλήψεις τους. Και θα φέρει σε σύγχυση τους σοφούς. Έτσι όλοι οι άνθρωποι με οδηγό την πεπτωκυία φύση τους, χωρίς το φως του Θεού, θα παρασυρθούν και θα καταλήξουν πειθήνια και άβουλα όργανα του πλάνου[Αποκ. 13, 8].

Τα σημεία του αντιχρίστου θα γίνουν κατά κύριο λόγο στον αέρα[Εφραίμ του Σύρου, Λόγ. 106 Περί του Αντιχρίστου, Εφ. 2, 2 και 6, 12], και συγκεκριμένα στο στρώμα, στο οποίο κυριαρχεί ο σατανάς[Συμεών Νέου Θεολόγου, Περί του τρίτου είδους προσευχής]. Τα σημεία αυτά θα επιδρούν ως επί το πλείστον στην αίσθηση της όρασης. Και έτσι και θα γοπεύουν και θα απατούν.

Ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος μελετώντας στην Αποκάλυψη του τα γεγονότα, που θα γίνουν πριν από την συντέλεια του κόσμου, λέει ότι ο

αντίχριστος θα κάμει μεγάλα σημεία, ακόμη και να κατεβεί «πυρ εκ του ουρανού ενώπιον των ανθρώπων»[Αποκ. 13, 13]. Το θαύμα αυτό, μας λέει η Αγία Γραφή, θα είναι το πιο μεγάλο από τα θαύματα του αντιχρίστου. Και αυτό το θαύμα θα γίνει στον αέρα. Θα είναι ένα μεγαλοπρεπές και φοβερό θέαμα!

4. Απάτη και κατεργαριά.

Τα σημεία του αντιχρίστου θα γεμίσουν όλες του τις ενέργειες απάτη και κατεργαριά. Και θα τραβήξουν τους πιο πολλούς ανθρώπους να τον ακολουθήσουν. Οι εχθροί του αντιχρίστου θα θεωρηθούν ταραξίες, εχθροί της κοινωνίας και της τάξης, θα υποστούν ανοιχτές και συγκεκαλυμμένες διώξεις, και θα υποβληθούν σε σκληρές τιμωρίες και ποινές. Τα πονηρά πνεύματα σκορπισμένα στην οικουμένη, θα προκαλούν στους ανθρώπους μια γενικά εξαιρετη γνώμη για τον αντίχριστο, ένα γενικό ενθουσιασμό, μια ακαταδάμαστη στροφή σ' αυτόν[Εφραίμ του Σύρου, Λόγος 106].

Με αδρές γραμμές η αγία Γραφή μας περιγράφει το βάρος του τελευταίου διωγμού και την σκληρότητα του διώκτη. Το πιο αποφασιστικό και χαρακτηριστικό σημείο είναι το όνομα, που η Γραφή δίνει στον φρικαλέο εκείνο άνθρωπο. Τον ονομάζει «θηρίο»[Αποκ. 13, 1], όπως και ο πεσών άγγελος είχε ονομασθεί «όφις» (φίδι)[Γεν. 3, 1, Αποκ. 12, 3]. Οι δύο αυτές ονομασίες σκιαγραφούν αρκετά καλά τον χαρακτήρα των εχθρών του Θεού. Ο ένας ενεργεί πιο μυστικά, ο άλλος πιο φανερά. Όμως στο «θηρίο» αυτό (που μοιάζει με όλα τα άλλα θηρία[Αποκ. 13, 2], στο ότι συγκεντρώνει στον εαυτό του τις θηριωδίες όλων) «έδωκεν ο δράκων την δύναμιν αυτού και τον θρόνον αυτού και εξουσίαν μεγάλην»[Αποκ. 13, 2]. Η δοκιμασία για τους αγίους του Θεού θα είναι φοβερή. Ο διώκτης με την πονηρία, την υποκρισία και τα θαύματά του θα προσπαθήσει να τους πλανήσει και απατήσει προκαλώντας εις βάρος τους φοβερά εκλεπτυσμένους, και παμπόνηρα συγκεκαλυμμένους διωγμούς και φτιαχτά προβλήματα. Η απεριόριστη εξουσία των βασανιστών θα τους φέρει σε τρομερά δύσκολη θέση. Πολύ μικρός αριθμός από αυτούς θα εκτελεσθούν ενώπιον όλων των ανθρώπων. Και κλήρος τους θα είναι η κοινή περιφρόνηση, το μίσος, η

κατασυκοφάντηση από όλους, τα πιεστικά εις βάρος τους μέτρα, και ο βίαιος θάνατος. Μόνο με την βοήθεια της θείας χάριτος και με το φωτισμό του Θεού θα κατορθώσουν οι εκλεκτοί Του να ομολογήσουν ενώπιον των ανθρώπων τον Κύριον Ιησούν Χριστόν.

5. Το λάθος των Φαρισαίων.

Άμεσο επακόλουθο αυτών που είπαμε είναι, ότι οι Φαρισαίοι και Σαδδουκαίοι, ζητώντας από τον Κύριο σημείο εκ του ουρανού, Του ζητούσαν θαύμα που έχει τα χαρακτηριστικά των θαυμάτων του αντιχρίστου. Αυτό λοιπόν ακριβώς, το ότι ζητούσαν τέτοιο θαύμα, εξηγεί την στάση του Κυρίου απέναντί τους.

Κάποτε ο Κύριος, ακούγοντας μια τέτοια απαίτηση, εξέφρασε την πικρία Του, και απέρριψε την αξίωσή τους αποφασιστικά. Και μη θέλοντας να βρίσκεται ούτε σωματικά κοντά σε ανθρώπους, που άφησαν τον εαυτό τους να προβάλλει τέτοια απαίτηση, έφυγε από κοντά τους! Μια άλλη φορά έδωσε την εξής μεγαλειώδη και αυστηρή απάντηση: «γενεά πονηρά και μοιχαλίσ, σημείον επιζητεί, όμως σημείον δεν θα τους δοθεί κανένα άλλο, παρά μόνον το σημείον του Ιωνά του προφήτου»[Ματθ. 16, 1 και Ματθ. 13, 38-42].

Όλοι εκείνοι, που ζητούν σημεία ονομάζονται: γενεά, επειδή έχουν μεταξύ τους συγγένεια πνευματική, γενεά μοιχαλίσ, επειδή ήλθαν σε πνευματική σχέση με τον σατανά[Θεοφυλάκτου Βουλγ. Ερμηνεία ως άνω], αφού απέρριψαν την σχέση με τον Θεό, και γενεά πονηρά επειδή, ενώ ήξεραν τα θαύματα του Θεανθρώπου Χριστού, έκαναν πως τάχα δεν τα ήξεραν! Και ενώ υποτιμούσαν και εμπαιζανε τα θαύματα του Θεού, ζητούσαν θαύμα κομμένο στα μέτρα των άθλιων αντιλήψεών τους, κομμένο στα μέτρα του μυαλού τους!

Η αξίωσή τους να ιδούν «σημείον εκ του ουρανού», δεν ήταν απλώς η παράκληση να ιδούν κάποιο θαύμα, αλλά εμπαιγμός των θαυμάτων του Κυρίου, και έκφραση μιας αγροίκης και διεστραμμένης αντίληψης περί θαυμάτων.

Με την φράση «σημείον Ιωνά του προφήτου»[Ματθ.12, 40] ο ίδιος ο Κύριος εννοούσε τα σημεία που θα συνόδευαν τον θάνατο και την ανάστασή Του. Τότε εδόθη από τον Θεό «σημείον εκ του ουρανού». Τότε ο ήλιος είδε τον Κύριο σταυρωμένο και σκοτίσθηκε ώρα μεσημέρι, και απλώθηκε παντού πηχτό σκοτάδι, που διήρκεσε τρεις ώρες. Το καταπέτασμα του Ναού της Ιερουσαλήμ εσχίσθη από μόνο του στα δύο, από επάνω μέχρι κάτω. Έγινε σεισμός. Οι βράχοι εσχίσθησαν. Τα μνημεία άνοιξαν και πολλοί άγιοι αναστήθηκαν και εμφανίσθηκαν σε πολλούς στην αγία Πόλη[Λουκ. 23, 45 – Ματθ. 27, 45, 51-53]. Και όταν ο Κύριος αναστήθηκε έγινε πάλι σεισμός. Φωτοφόρος άγγελος κατέβη από τον ουρανό στον άγιο Τάφο, σαν μάρτυρας της αναστάσεώς Του και τρώμαξε τους φύλακες, που – ταγμένοι από εκείνους που ζητούσαν σημείο εκ του ουρανού[Ματθ. 28, 2-4, 11-15] – φρουρούσαν τον τάφο. Αυτοί οι φύλακες ανάγγειλαν στο ιουδαϊκό Συνέδριο την ανάσταση του Κυρίου. Αυτό όμως, όταν άκουσε «το σημείον εκ του ουρανού», το αντιμετώπισε με την ίδια καταφρόνηση και το ίδιο μίσος, που είχε αντιμετωπίσει και όλα τα προηγούμενα θαύματα του Κυρίου. Και γι' αυτό δωροδόκησε τους φύλακες και βάλθηκε να σκεπάσει το σκοτάδι της ψευτιάς το θαύμα[Ματθ. 28, 2-4, 11-15].

6. Τα θαύματα του Χριστού.

Ας ιδούμε όμως τώρα τα θαύματα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Είναι δώρα του Θεού. Το δώρο δεν δίδεται από υποχρέωση. Δίνεται από καλή διάθεση και καλοσύνη. Οι άνθρωποι έχουν υποχρέωση να βλέπουν δώρο και δωρητή με πολλή ευλάβεια και ευγνωμοσύνη. Γιατί ο δωρητής είναι ο Θεός, που έλαβε ανθρώπου φύση για την σωτηρία μας. Και το δώρο Του είναι μια μαρτυρία γι' Αυτόν. Και γι' αυτό έχει αδιαφιλονίκητη αξία.

Όμως, όπως η οικείωση της σωτηρίας επαφίεται στην ελεύθερη διάθεση των ανθρώπων, έτσι και τα θαύματα του Χριστού έχει αφεθεί ο άνθρωπος ελεύθερος να βλέπει, όπως θέλει: είτε να στοχάζεται γύρω από αυτά, κατά πόσο αξίζουν και έχουν αξιοπιστία, είτε να βγάξει από αυτά το συμπέρασμα γι' Αυτόν που τα έκανε, πως το να Τον ονομάζει και να Τον δέχεται σαν Λυτρωτή του, είναι απλώς το φυσικό

επακόλουθο μιας ελεύθερης και σταθερής πεποίθησης, και όχι ενός ασυγκράτητου και πιεστικού επιπόλαιου ενθουσιασμού.

α. Τα θαύματα του Χριστού είχαν απόλυτη διαφάνεια. Γι' αυτό, μπορούμε να επαναλάβουμε αυτό που είπε ο Κύριος στον Θωμά: «Φέρε τον δάκτυλόν σου ὡδε. Και ἴδε τὰς χεῖρας μου. Και φέρε τὴν χεῖρα σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου. Καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός» [Ιωάν. 20, 27]. Τα θαύματα του Χριστού ἦσαν αισθητά καὶ ψηλαφητά. Ἦταν φανερά σε ὅλους. Ἀκόμη καὶ στους ἀπλούς ἀνθρώπους. Τίποτε σ' αὐτά δὲν εἶναι αἰνιγματικό. Ὁ κάθε ἕνας μπορούσε εὐκόλα νὰ τα ἐξετάσει. Δὲν ἔμεναν περιθώρια γιὰ ἀμφιβολίες καὶ γιὰ ἀπορίες, ἀν κάποιος ἦταν πραγματικό θαῦμα ἢ ἀπλῶς ἐντύπωση θαύματος. Νεκροὶ ἀνασταίνονταν. Ἀσθένειες ἀνιάτες με τὰ ἀνθρώπινα μέσα θεραπεύονταν. Λεπροὶ καθαρίζονταν. Τυφλοὶ ἀνέβλεπαν. Μουγγοὶ ἀρχίζαν νὰ μιλοῦν. Τροφές πληθύνονταν, σὲ μια στιγμή, γιὰ ὅσους ἔπρεπε νὰ φάνε. Τὰ κύματα τῆς θάλασσας καὶ οἱ ἀνεμοὶ ἠσύχαζαν με μιὰ λέξη, καὶ γλύτωναν ἀπὸ τὸν θάνατο, ὅσοι κινδύνευαν ἀπὸ τὴν τρικυμία. Τὰ δίκτυα τῶν ψαράδων, ποὺ εἶχαν μάταια ὥρες κοπιᾶσει, γέμιζαν ξαφνικά με ψάρια, ποὺ υπάκουαν στὴν μυστικὴ ἐντολή τοῦ Κυρίου τους.

β. Τα θαύματα του Χριστού είχαν πολλούς μάρτυρες. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ πιο πολλοὶ ἦταν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου: οἱ ἀδιάφοροι, καὶ ἐκεῖνοι ποὺ γύρευαν σ' Αὐτόν κάτι τὸ ἐπίγειο καὶ σωματικό. Τα θαύματα αὐτά ἦταν ἀναντίρρητα. Οἱ χειρότεροι ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου δὲν τα ἀπέρριπταν. Προσπαθοῦσαν νὰ μειώσουν τὴ σημασία τους, με μιὰ βλάσφημη καὶ ἀνευλαβὴ ἐρμηνεία, καὶ με κάθε μέσο ποὺ ἐπινοοῦσαν [Ματθ. 12, 24 – Ιωάν. 9, 24].

γ. Τα θαύματα του Χριστού δὲν εἶχαν στόχο τὴ φασαρία καὶ τὴν πρόκληση ἐντύπωσης. Δὲν γίνονταν γιὰ ἐφέ. Κανένα δὲν ἐγίνε γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου. Ὅλα γίνονταν σκεπασμένα κάτω ἀπὸ τὴν θεία ταπείνωση. Καὶ ἀποτελοῦν μιὰ αλυσίδα εὐεργεσιῶν πρὸς τὸν πάσχοντα ἄνθρωπο. Καὶ ταυτόχρονα ἐξέφραζαν με τὸν πιο τέλειο τρόπο τὴν ἐξουσία τοῦ Κτίστου ἐπάνω στὴν υλικὴ κτίση καὶ τὸν κτιστό πνευματικό κόσμο. Ἐξέφραζαν καὶ ἔδειχναν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶχε λάβει σάρκα καὶ εἶχε φανερωθεῖ στους ἀνθρώπους σαν ἄνθρωπος.

7. Μυστική σημασία.

Μερικά από τα θαύματα του Κυρίου μας είχαν μια μυστική σημασία. Μα αυτό δεν σημαίνει πως τα θαύματα αυτά δεν είχαν κάποιο ιδιαίτερο σκοπό. Αντίθετα μάλιστα. Υποδύλωναν μια ευεργεσία γενική, για όλους, που ήταν πια καιρός να εκχυθεί σε ολόκληρη την ανθρωπότητα. Ένα τέτοιο θαύμα ήταν η ξήρανση της άκαρπης συκής.

α. Η ξήρανση της άκαρπης συκής.

Η άκαρπη συκιά ήταν πλούσια σε φύλλα. Μόνο σε φύλλα[Μάρκ. 11, 13-20]. Για το δένδρο αυτό η αγία Γραφή, στην διήγηση για την πτώση των πρωτοπλάστων πατέρων, μας λέει πως η συκιά ήταν ένα από τα δένδρα του Παραδείσου[Γέν. 3, 7]. Από αυτό πήραν ο Αδάμ και η Εύα φύλλα για να κρύψουν την γύμνωσή τους. Πριν πέσουν στην αμαρτία, οι προπάτορές μας δεν είχαν καθόλου αισθανθεί πως ήταν γυμνοί. Δεν την αισθάνονταν τότε την γυμνότητά τους. Τους την έδειξε μετά η αμαρτία. Αυτό μας λέει, πως πρέπει να είναι σωστή η άποψη των αγίων πατέρων, που μας λένε πως ο απαγορευμένος καρπός ήταν σύκο. Κατευθυνόμενος προς την Ιερουσαλήμ ο Κύριος, μας λέει το Ευαγγέλιο, πείνασε. Και επήγε σε μια συκιά. Μα δεν βρήκε σ' αυτήν καρπό. Και δίκαια δεν βρήκε. Γιατί τον ζητούσε παράκαιρα. Παράκαιρα είχε αφήσει τον Εαυτό Του ο Κύριος και να αισθανθεί την πείνα[Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας Εισ το Μάρκ. 11, 13-14]. Το έκανε, για να δείξει, ότι η επιθυμία των προπατόρων να φάνε τον απαγορευμένο καρπό δεν ήταν σωστή, ήταν παράκαιρη. Γι' αυτό επήγε στη συκιά παράκαιρα, εποχή που δεν ήταν καιρός σύκων. Γι' αυτό πείνασε παράκαιρα. Επειδή ήλθε να άρει και να διορθώσει όλες μας τις κακές επιθυμίες. Και να τις σβήσει.

Επήγε λοιπόν ο Κύριος στην συκιά. Μα δεν βρήκε σ' αυτήν καρπό. Βρήκε μόνο φύλλα. Και καταπράσινα. Αλλά δεν συγκινήθηκε από αυτά. Και καταδίκασε την άκαρπη συκιά. Και την καταράσθηκε. Όχι μόνο την ακαρπία της. Καταράστηκε ολόκληρο το δένδρο. Και η συκιά ξεράθηκε. Και ο Χριστός στην θέση της φύτευσε ένα άλλο δένδρο, ή (όπως λέει η Γραφή) ένα άλλο «ξύλο»: το ξύλο του Σταυρού, που το είχε ετοιμάσει να γίνει το όργανο της σωτηρίας μας.

Το ξύλο-όργανο πτώσης και απώλειας εξηράνθη. Το ξήρανε η εντολή του Κυρίου και Σωτήρα μας. Το θαύμα αυτό, θαύμα γεμάτο σημασία μυστική, ο Κύριος το τέλεσε μπροστά στους μαθητές του μόνο, μπροστά στους αγίους Αποστόλους μόνο, μπροστά μόνο σ' εκείνους, που ευδόκησε να τους αποκαλύψει τα βάθη του Πνεύματος.

Το θαύμα αυτό έγινε λίγο πριν ο θεάνθρωπος λυτρωτής μας αρχίσει το πιο μεγάλο Του έργο, πριν μας ελευθερώσει από τα δεσμά της αμαρτίας και του διαβόλου με τα πάθη Του και τον Σταυρό Του, λίγο πριν ανεβεί στον Σταυρό, λίγο πριν φυτεύσει το ξύλο του Σταυρού, και το αναδείξει ξύλο ζωής.

Ανάλογα βαθιά είναι η σημασία και πολλών άλλων θαυμάτων, που έκαναν ο Κύριος και οι Απόστολοι. Ας ιδούμε ένα ακόμη θαύμα διηγηματικά.

β. Η θεραπεία του παραλυτικού.

Έδινε την εντύπωση ότι δεν είχε στόχο να προκαλέσει καμιά απολύτως ευεργεσία σε κανέναν.

Ας το ιδούμε λίγο διηγηματικά.

Και τότε έφεραν έναν παραλυτικό[Μάρκ. 2, 1-12], κατάκοιτο. Εκείνοι που τον έφεραν, βλέποντας τον συνωστισμό και το πλήθος, τον ανέβασαν στη στέγη. Και αφού άνοιξαν ένα άνοιγμα, τον κατέβασαν από εκεί με το κρεβάτι μπροστά στον Κύριο. Ο εύσπλαχνος Κύριος, όταν είδε την ενέργειά τους αυτή – καρπό της πίστης τους – είπε στον παραλυτικό: «τέκνον αφέωνταί σοι αι αμαρτίαι σου». Εκεί όμως ευρίσκοντο και μερικοί γραμματείς. Αυτοί ήξεραν το Νόμο με το νι και με το σίγμα. Και επειδή τους έκαιγε το μίσος και ο φθόνος κατά του Θεανθρώπου, ακούγοντας τα λόγια αυτά, πιάστηκαν από αυτά και είπαν: «Τα λόγια αυτά είναι βλάσφημα! Γιατί ποιος μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες εκτός από ένα και μόνον, τον Θεό;». ο καρδιογνώστης Κύριος, όταν είδε τι διελογίζοντο, είπε: «τι ταύτα διαλογίζεσθε εν ταις καρδίαις υμών; τι εστιν ευκοπώτερον; ποιο είναι για σας πιο εύκολο; ειπείν τω παραλυτικώ; Αφέωνταί σοι αι αμαρτίαι; ή ειπείν, έγειρε και άρον τον κράββατόν σου

και περιπάτει;». Με άλλα λόγια ο Χριστός τους είπε: Όταν ξέρει, πως δεν υποχρεωθεί να αποδείξει τα λόγια του με έργα, ακόμη και ένας υποκριτής, ένας απατεώνας, εύκολα το ξεφουρνίζει το: «Αφέωνταί σοι αι αμαρτίαι σου». Όμως εγώ δεν λέω κούφια λόγια. Για να το ιδίτε, «ότι εξουσίαν έχει ο Υιός του Ανθρώπου» να συγχωρεί τις αμαρτίες «επί της γης» – λέει στον παραλυτικό: «Σοι λέγω, άρον τον κράββατόν σου και ύπαγε εις τον οίκον σου». Και αυτοστιγμεί ο παραλυτικός έγινε καλά. Και γερός πια, πήρε το κρεβάτι του και βγήκε από το σπίτι εκείνο μπροστά στα μάτια όλων.

Το θαύμα αυτό είναι γεμάτο από τη θεία σοφία και αγαθότητα. Στην αρχή ο Κύριος έδωσε στον πάσχοντα ένα πνευματικό δώρο, μη ορατό με τα μάτια τα αισθητά, αλλά πολύ ουσιαστικό: την άφεση των αμαρτιών του. Όταν ο Κύριος είπε, πως συγχωρεί τις αμαρτίες του παραλυτικού, οι παρόντες λόγιοι Ιουδαίοι έκαναν άθελά τους διακήρυξη, ότι τέτοιο δώρο μπορεί να δώσει ένας και μόνος, ο Θεός. Με την απάντηση που τους έδωσε ο Κύριος, δίνει μια νέα απόδειξη ότι είναι πράγματι ο Θεός. Γιατί στο τέλος, το πνευματικής φύσης δώρο Του και η πνευματικής φύσης απόδειξη ότι είναι Θεός, επισφραγίστηκαν με ένα υλικής φύσης δώρο Του και μια υλικής φύσης απόδειξη: με την σε μια στιγμή πλήρη θεραπεία τους ασθενούς.

Ο άγιος ευαγγελιστής Μάρκος στο τέλος του Ευαγγελίου του γράφει: Οι απόστολοι μετά την Ανάληψη του Κυρίου «εκήρυξαν πανταχού τον λόγον, του Κυρίου συνεργούντος και τον λόγον βεβαιούντος δια των επακολουθούντων σημείων»[Μάρκ. 16, 20] δηλ. με τα θαύματα που εγίνοντο με τον λόγον των αποστόλων. Την ίδια αυτή σκέψη εξέφρασαν και όλοι οι απόστολοι στην προσευχή που έκαναν μετά τις απειλές που άκουσαν στο Συνέδριο των Ιουδαίων, που τους απαγόρευε να κηρύττουν και να κάνουν θαύματα στο όνομα του Χριστού! Είπαν: «Κύριε, δώσε σε μας τους πιστούς δούλους Σου, να κηρύττουμε τον λόγο Σου με παρηρσία και θάρρος. Ενίσχυσέ μας με το να απλώνεις το χέρι Σου και να κάνης Συ μέσω ημών διάφορες θεραπείες και άλλα σημεία και θαύματα στο όνομα του αγίου Υιού σου Ιησού»[Πράξ. 4, 29-30].

Τα σημεία γίνονταν για να βοηθούν τους ανθρώπους να δεχθούν τον λόγο του Θεού. Το κύριο ήταν ο λόγος.

Τα σημεία απλώς μαρτυρούσαν τη δύναμη και την αξία του λόγου[Λουκ. 4, 36]. Εκεί που γινόταν δεκτός, τα σημεία ήταν περιττά. Αυτό εξαρτάτο, από το αν απέδιδαν οι ακροατές στο λόγο την αξία που του ανήκε. Τα σημεία είναι η συγκατάβαση του Θεού στην ανθρώπινη ασθένεια.

Αλλιώς ενεργεί ο λόγος και αλλιώς ενεργούν τα σημεία. Ο λόγος ενεργεί στον νου και στην καρδιά άμεσα. Τα σημεία ενεργούν στον νου και στην καρδιά μέσω των σωματικών αισθήσεων. Τα επακόλουθα του λόγου, που ενέργησε άμεσα, είναι πολύ πιο δυνατά και πιο σαφή από τα επακόλουθα, που δημιουργεί στον νου η ενέργεια των θαυμάτων. Και όταν ενεργούν και τα δυο μαζί, λόγος και θαύματα, τότε η ενέργεια των θαυμάτων περνάει σχεδόν απαρατήρητη λόγω της πλούσιας ενέργειας του λόγου. Αυτό φαίνεται ολοκάθαρα στις διηγήσεις του Ευαγγελίου. Ο Νικόδημος είχε επηρεασθεί από τα σημεία και ονόμαζε τον Κύριο «διδάσκαλο και απεσταλμένο του Θεού»[Ιωάν. 3, 2]. Αντίθετα στον απόστολο Πέτρο ενέργησε ο λόγος του Θεού. Και για αυτό διεκήρυξε, ότι ο Κύριος είναι «ο Χριστός, ο Υιός του Θεού». Του είπε: «Κύριε, ρήματα ζωής αιωνίου έχεις. Και ημείς επιστεύσαμεν και εγνώκαμεν, ότι συ ει ο Χριστός, ο Υιός του Θεού»[Ιωάν. 6, 68-69]. Ο άγιος Πέτρος είδε με τα ίδια του τα μάτια πολλά θαύματα του Κυρίου. Ο πολλαπλασιασμός των πέντε άρτων και των δύο ιχθύων και ο χορτασμός του πλήθους μόλις είχαν γίνει. Και όμως ο Πέτρος στην ομολογία του αυτή δεν λέει τίποτε για τα θαύματα. Μιλάει μόνο για την δύναμη και την ενέργεια του λόγου. Το ίδιο συνέβη και με τους Μαθητές, που (χωρίς να το ξέρουν!) πηγαίνοντας για τους Εμμαούς συζητούσαν με τον Κύριο, χωρίς να καταλάβουν ποιος ήταν, και Τον αναγνώρισαν, όταν είχαν πια φθάσει στο χωριό και είχαν σε κάποιο σπίτι καταλύσει, και πότε; «εν τη κλάσει του άρτου»! Μα μόλις Τον αναγνώρισαν, ο Κύριος «άφαντος εγένετο απ' αυτών». Πόσο το θαύμα αυτό ήταν μεγαλειώδες και καταπληκτικό! Μα εκείνοι δεν ασχολήθηκαν καθόλου με το καταπληκτικό αυτό θαύμα! «Ουχί η καρδιά ημών (είπαν μεταξύ τους) καιομένη ην εν ημίν», την ώρα που ο Κύριος «ελάλει ημίν εν τη οδώ και διήνοιγεν ημίν τας Γραφάς»[Λουκ. 24, 32];

8. Αφετηρία πίστης.

Ο Θεάνθρωπος Κύριος μακάρισε τους «μη ιδόντες και πιστεύσαντες»[Ιωάν. 20, 29]. Και διετύπωσε την λύπη Του για κείνους που δεν τους ικανοποιούσε ο λόγος Του και γύρευαν θαύματα. «Εάν μη σημεία και τέρατα ίδητε (είπε στον βασιλικό αξιωματούχο της Καπερναούμ) ου μη πιστεύσητε»[Ιωάν. 4, 18]. Και πράγματι. Όσοι αφήνουν το λόγο του Θεού, και για να πεισθούν ζητούν θαύματα, είναι να τους λυπάται κανείς!

Η αξίωση τους αυτή προδίνει πόσο μέσα τους κυριαρχεί το σαρκικό φρόνημα, η παχυλή άγνοια, η ζωή-θύσια στην φθορά και την αμαρτία, η έλλειψη κάθε προσπάθειας να μάθουν τον νόμο του Θεού σωστά και να αποκτήσουν τις θεάρεστες αρετές, η αδυναμία της ψυχής τους να ευθυγραμμισθεί με το άγιο Πνεύμα και να αισθανθεί έτσι την Πρόνοιά Του και την ενέργειά Του στον λόγο Του.

Τα θαύματα προορίζονται κατά κύριο λόγο να πείσουν ανθρώπους, αφοσιωμένους στις μέρμνες του κόσμου, και να τους οδηγήσουν στην πίστη. Οι πεφορτισμένοι με τις βιοτικές μέρμνες, οι προσηλωμένοι στην γη και στις δουλειές τους, δεν έχουν την δύναμη να εκτιμήσουν την αξία του λόγου. Γι' αυτό ο εύσπλαχνος Λόγος του Θεού τους προσελκύει κοντά Του, στην σωτηρία που δίνει ο λόγος Του, μέσω ορατών θαυμάτων, που αποτελούν μια υλική, προσιτή στην αίσθησή μας, απόδειξη, και οδηγούν την αδύνατη ψυχή στον παντοδύναμο Σωτήρα Θεόν Λόγο.

9. Γιατί ο κόσμος δεν πιστεύει;

Εκείνοι, που πίστευσαν με τα θαύματα, αποτελούσαν την πιο χαμηλή βαθμίδα πιστών. Και γι' αυτό, όταν μετά τους παρουσίαζαν την πνευματική υψίστη και αγιωτάτη διδασκαλία της Εκκλησίας, τότε πολλοί από αυτούς την ερμίνευαν, όπως τους άρεσε ο καθένας[Ιωάν. 6, 60]! Δεν ήθελαν να αναζητήσουν την σωστή ερμηνεία του. Έκαναν κριτική στον λόγο του Θεού, που είναι «πνεύμα και ζωή»[Ιωάν. 6, 63]. Και έτσι, με την επιπολαιότητά τους έχαναν και την πίστη, δηλ. ακόμη και τον αρραβώνα

που είχαν λάβει. Και συνέβη αυτό το τραγικό: πολλοί από τους μαθητές του Χριστού, παρ' ότι είχαν ιδεί πολλά θαύματα και σημεία, απήλθον εις τα οπίσω (= έκαναν πίσω) «και ουκ έτι μετ' αυτού περιεπάτουν»[Ιωάν. 6, 66], δηλ. δεν ξαναπήγαν κοντά Του!

Όμως ούτε το κήρυγμα ούτε τα θαύματα του Κυρίου είχαν την πρέπουσα επίδραση στους Εβραίους Αρχιερείς, Γραμματείς, Φαρισαίους και Σαδδουκαίους, παρ' ότι – με εξαίρεση ίσως τους Σαδδουκαίους – όλοι οι άλλοι ήξεραν πολύ καλά τον νόμο του Θεού. Δεν ήταν ξένοι στον Θεό, εχθροί του Θεού, μόνο εξ αιτίας της ροπής στην αμαρτία, όπως όλοι οι άνθρωποι. Αυτοί έγιναν ηθελημένα εχθροί του Θεού. Και έμειναν σ' αυτό ασάλευτα σταθεροί. Πήραν την σφραγίδα του εχθρού του Θεού. Με την δική τους αυτεξούσια θέληση. Με την δική τους γνώμη. Επειδή ήθελαν να κάνουν εκείνη την ζωή (και μάλιστα να προκόψουν σ' εκείνη την ζωή!), που το άγιο Ευαγγέλιο την θεωρεί ψυχώλεθρη! Με τέτοιο φρόνημα δεν ήταν δυνατό να δώσουν σημασία στα λόγια του Υιού του Θεού. Και δεν εισάκουσαν, όπως ώφειλαν, τον λόγο Του. Δεν του έδωκαν σημασία. Προσπαθούσαν μόνο να Τον ψαρεύουν! Να του πιάνουν λόγια, που τα εύρισκαν να επιδέχονται παρερμηνείες, και τα χρησιμοποιούσαν για να Τον κατηγορούν. Έτσι γίνεται συνήθως. Όποιος έχει μίσος εναντίον κάποιου άλλου, επικοινωνεί επάνω στα λόγια εκείνου που μισεί! «Διατί ο λόγος ο εμός ου χωρεί εν υμίν;»[Ιωάν. 8, 45], ερώτησε του εχθρούς Του ο Σωτήρας μας, όταν τους είδε να αποκρούουν με πείσμα τη σωτηρία, που τους πρότεινε. Γιατί δεν τα καταλαβαίνετε τα λόγια μου; Γιατί δεν δέχεσθε το λόγο μου που δίνει ίαση; Επειδή δεν μπορείτε ούτε να τον ακούσετε! Επειδή σας είναι ανυπόφορος! Επειδή είσθε «ψεύδους έκγονα». Και δουλεύετε μόνο με το ψέμα. Για αυτό δεν πιστεύετε σε μένα, «επειδή εγώ την αλήθειαν λέγω υμίν»[Ιωάν. 8, 47]. «Ο ων εκ του Θεού τα ρήματα του Θεού ακούει». Για αυτό εσείς δεν τα ακούετε, επειδή δεν είσθε «εκ του Θεού»[Ιωάν. 10, 37-38]. Και συνέχισε ο Κύριος: «Αν αυτά που κάνω δεν είναι έργα του Πατρός μου, μη με πιστεύετε. Αν όμως κάνω τα έργα του Πατέρα μου, και αν ακόμη δεν πιστεύετε εμένα, τουλάχιστον πιστεύσατε στα έργα μου. Και τότε θα το καταλάβετε και θα το πιστεύσετε, ότι ο Πατήρ εν εμοί, καγώ εν Αυτώ»[Ιωάν. 8, 14]. Λόγια σταράτα. Και, σαν λόγια, έκλειναν μέσα τους την απόλυτη αλήθεια[Ιωάν 9, 24]. Το ίδιο και τα θαύματα. Και αυτά έκλειναν μέσα

τους την απόλυτη αλήθεια. Και ήταν τόσο σαφή και πασιφανή, ώστε οι εχθροί του Κυρίου, παρ' όλες τους τις προσπάθειες να τα συγκαλύψουν, δεν είχαν παρά να το ομολογούν ότι ήταν αληθινά [Ιωάν. 5, 46-47 και 7, 19]! Εκείνο που ασκούσε μεγάλη επίδραση στο λαό (που δεν ήξερε το νόμο του Θεού ή τον ήξερε πολύ λίγο, και έστρεφε την προσοχή του, την ενασχόλησή του, στις μέριμνες του κόσμου τούτου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι απέρριπτε και το νόμο του Θεού με το έτσι θέλω), αυτό δεν είχε καμιά απολύτως επίδραση σε εκείνους που ήξεραν καλά τον νόμο του Θεού, μα τον απέρριπταν με τη ζωή τους ηθελημένα [Ιωάν 8, 14]. Ό,τι έγινε για τη σωτηρία των ανθρώπων αυτών, έγινε από την άπειρη ευσπλαχνία του Κυρίου. Αν δεν είχα έλθει και δεν τους το είχα πει – ξεκαθάρισε τα πράγματα ο Σωτήρας μας – δεν θα είχαν σημασία. Αν δεν είχα κάμει αυτά τα έργα, που έκανα μπροστά τους και ανάμεσά τους, που ποτέ δεν έκανε άνθρωπος άλλος, δεν θα είχαν αμαρτία. Να όμως, που και τα είδαν και παρὰ ταύτα μίσησαν όχι μόνο εμένα, αλλά και τον Πατέρα μου [Ιωάν. 15, 22-25]. Ο Χριστιανισμός παρεδόθη στον κόσμο με τέτοια αποδεικτικά στοιχεία, ώστε να μη μπορεί να έχει κανένας πια δικαιολογία, αν τον αγνοεί. Αιτία της άγνοιας αυτής είναι μία: το «έτσι θέλω».

10. Πως ο άνθρωπος καταντάει υπηρέτης του αντίχριστου.

Όπως λάμπει ο ήλιος στον ουρανό, έτσι λάμπει και ο χριστιανισμός. Όποιος κλείνει τα μάτια του γιατί έτσι το θέλει, να έχει το θάρρος να το λέει, ότι δεν ξέρει τίποτε για τον Χριστό, επειδή έτσι το θέλει! και όχι επειδή δεν υπάρχει τάχα φως. Η αιτία, που οι άνθρωποι απορρίπτουν τον Θεάνθρωπο, είναι μέσα τους. Κατά τον ίδιο τρόπο και η αιτία, που τους κάνει και δέχονται τον αντίχριστο, είναι και αυτή μέσα τους. «Εγώ ήλθον εν τω ονόματι του Πατρός μου, είπε ο Κύριος στους Ιουδαίους, μα σεις δεν με δεχθήκατε. Αν κάποιος άλλος έλθει στο δικό του όνομα, αυτόν θα τον δεχθείτε» [Ιωάν. 5, 43]!

Εδώ ο Χριστός μας το λέει ξεκάθαρα, ότι αυτοί και αρνήθηκαν τον Χριστό και δέχθηκαν τον αντίχριστο, παρ' ότι συνήθως για τον αντίχριστο μιλάμε σαν για κάποιος που πρόκειται να έλθει. Γιατί όποιος

λόγω δομής της σκέψης του αρνείται τον Χριστό, αυτός, ακριβώς λόγω της δομής της σκέψης του, είναι έτοιμος να δεχθεί και θα δεχθεί τον αντίχριστο. Γι' αυτό, και τους κατέταξε σ' εκείνους που δέχθηκαν τον αντίχριστο, παρ' ότι αυτοί εξεμέτρησαν το ζην πολλούς αιώνες, πριν έλθει ο αντίχριστος. Γιατί έκαναν το πιο μεγάλο έργο του αντιχρίστου: έγιναν θεοκτόνοι. Όταν θα έλθει ο ίδιος ο αντίχριστος δεν θα έχει να κάμει τόσο μεγάλο κακούργημα, το πνεύμα τους βρισκόταν σε τόσο εχθρική σχέση προς τον Χριστό, ώστε να έχει αυτόματα απόλυτη συγγένεια με τον αντίχριστο, παρ' ότι από αυτόν τους χώριζε ένα τόσο τεράστιο χρονικό διάστημα, που μέχρι τώρα έχει φθάσει στις περίπου δυο χιλιάδες χρόνια.

Κάθε πνεύμα, λέει ο Ιωάννης ο Θεολόγος, που δεν ομολογεί ότι ο Ιησούς Χριστός έγινε άνθρωπος, δεν είναι από τον Θεό. Είναι του αντιχρίστου. Γι' αυτόν το έχετε ακούσει. Και το ξέρετε. Ότι έρχεται. Και νυν εν τω κόσμω εστί[Α' Ιωάν. 4, 3]. Σήμερα στον κόσμο ευρίσκεται πνευματικά. Όσοι κυβερνούνται από το πνεύμα του αντιχρίστου, αυτοί πνευματικά τον δέχθηκαν. Και ήλθαν μαζί του σε σχέση και επικοινωνία. Του υποτάχθηκαν. Πνευματικά τον προσκύνησαν. Τον έκαναν Θεό τους. Και γι' αυτό «πέμπει αυτοίς ο Θεός», δηλαδή θα επιτρέψει ο Θεός να τους έλθει ενέργεια πλάνης, δηλαδή να γίνουν ανίκανοι να αντισταθούν στην ψεύτικη διδασκαλία του αντίχριστου. Και έτσι θα πιστεύουν τα ψέματα. Και γι' αυτό όλοι εκείνοι που δεν πίστευσαν στην αλήθεια, αλλά αντίθετα έδειχναν χαρά όταν άκουγαν τα ψέματα, θα κατακριθούν από τον Θεό[B' Θεσσαλ. 2, 11-12]. Ο Θεός είναι δίκαιος σε ό,τι κι αν επιτρέπει. Αυτό που επιτρέπει ο Θεός, πρέπει να είναι για το πνεύμα του ανθρώπου μια ικανοποίηση, και ταυτόχρονα μια φανέρωση, μια κρίση.

11. Η αποστασία προστάδιο της ελεύσεως του αντίχριστου.

Ο αντίχριστος θα έλθει στον καιρό του, την εποχή που του καθορίσθηκε. Θα προηγηθεί μια γενική αποστασία. Το μέγιστο μέρος των ανθρώπων θα εγκαταλείψουν την χριστιανική πίστη. Η αποστασία θα είναι το προστάδιο. Θα προετοιμάσει τον κόσμο να δεχθεί τον αντίχριστο. Και μάλιστα να τον δεχθούν με το δικό του πνεύμα, που τότε θα μπει στην δομή της σκέψης των ανθρώπων. Η αναζήτηση του αντίχριστου θα τους

γίνει αναγκαιότητα, γιατί τα συναισθήματα θα συμπίπτουν. Θα διψούν γι' αυτόν, όπως διψούν σε στιγμές βαθιάς θλίψης για ποτά, που διαφορετικά τα θεωρούν αυτοκτονία. Θα τον επικαλούνται. Η ικεσία σ' αυτόν, να έλθει, θα αντηχεί σε κοινές συνάξεις. Θα εκφράζει επίμονα την αξίωση να έλθει επί τέλους η μεγαλοφυΐα των μεγαλοφυϊών, που θα μπορέσει να ανεβάσει την τεχνική ανάπτυξη στην ανώτατη δυνατή βαθμίδα της και να φέρει στη γη τέτοια ευπραγία, ώστε ο ουρανός και ο παράδεισος να καταντήσουν πράγματα περιττά! Ο αντίχριστος θα είναι απόλυτα ευθυγραμμισμένος με την γενική ηθική και πνευματική κατεύθυνση των ανθρώπων της εποχής του.

12. Σημεία της αιώνιας σωτηρίας.

Τα θαύματα του ενανθρωπήσαντος Θεού ήταν οι πιο μεγάλες υλικές φύσης ευεργεσίες, που μπορεί να φαντασθεί ο άνθρωπος. Ποια ευεργεσία μπορεί να θεωρηθεί πιο μεγάλη από την επαναφορά ενός νεκρού στη ζωή; Ποια ευεργεσία θα νομιστεί πολυτιμότερη από την θεραπεία ανίατης ασθένειας, που κάνει τον άνθρωπο να μη ζει, ενώ ακόμη ζει; που κάνει τη ζωή να ομοιάζει πιο πολύ με θάνατο παρά με ζωή;

Και όμως, τα θαύματα του Χριστού, όσο κι αν ήταν γεμάτα ευεργεσίες, αγιοσύνη, και πνευματικό νόημα, δεν ήταν παρά σημεία, σημεία της αιώνιας σωτηρίας, που δίνει ο λόγος του Θεού. Οι αναστηθέντες από τον Χριστό, αργότερα πέθαναν πάλι. Τους δόθηκε μόνο μια μικρή παράταση ζωής. Δεν τους δόθηκε ζωή για πάντα. Εκείνοι που θεραπεύθηκαν από τον Κύριο, αρρώστησαν πάλι, και πέθαναν. Η υγεία τους δόθηκε για ένα μικρό χρονικό διάστημα, όχι για πάντα. Οι προσωρινές υλικές ευεργεσίες ξεχύθηκαν στον κόσμο για να είναι σημείο των αιωνίων, των πνευματικών ευεργεσιών. Οι ορατές δωρεές δόθηκαν στους ανθρώπους, τους υποδουλωμένους στις εντυπώσεις των αισθήσεων, για να τους κάνουν να πιστέψουν ότι υπάρχουν και δωρεές αόρατες, και να τις αναζητήσουν. Τα σημεία έβγαλαν τους ανθρώπους από τον γκρεμό της άγνοιας, της υποδούλωσης στις εντυπώσεις των αισθήσεων, και τους οδήγησαν στην πίστη. Την γνώση των αιωνίων αγαθών την δίνει η πίστη. Αυτή βάζει στις καρδιές τον πόθο να τα αναζητούν.

Οι άγιοι Απόστολοι διάδωσαν την πίστη σε όλη την οικουμένη, μόνο χάρις στα θαυμαστά σημεία που έκαναν. Γιατί ήταν μια πολύ σαφής απόδειξη. Για όλους. Και για τα μορφωμένα έθνη. Και για τα έθνη τα βυθισμένα στην άγνοια και την βαρβαρότητα. Μα όταν πια η πίστη φυτεύθηκε σε όλη την οικουμένη, τότε ρίζωσε ο λόγος. Και τότε σταμάτησαν τα θαύματα. Γιατί είχαν κάμει πια την δουλειά τους. Δεν σταμάτησαν εντελώς. Έπαψαν να γίνονται σε γενική κλίμακα, παντού. Τώρα θαύματα κάνουν οι εκλεκτοί δούλοι του Θεού, οι άγιοι. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος γράφει, ότι στην εποχή του είχαν πια παύσει τα θαύματα, παρ' ότι υπήρχαν τότε σε διάφορα μέρη πολλοί, ιδίως μοναχοί, «σημειοφόροι»[Εις την Β' Κορινθ. 3, 12 (P.G.)] (θαυματουργοί).

Μα με την πάροδο του χρόνου οι «σημειοφόροι» όλο και λιγότευαν. Για τους έσχατους καιρούς μάλιστα, οι άγιοι Πατέρες μας προειδοποιούν, ότι τότε δεν θα υπάρχουν καθόλου σημειοφόροι[Νήφωνος Κων/λεως, απάντησις δ'].

13. Τα θαύματα άλλοτε και σήμερα.

Τι λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος:

«Γιατί λένε μερικοί, δεν γίνονται σήμερα θαύματα; (την απάντηση μου να την ακούσετε με πολλή προσοχή. Γιατί το ερώτημα αυτό το ακούω από πολλούς. Και τακτικά. Αδιάκοπα. Πάντοτε).

Γιατί τότε, όσοι ελάμβαναν το βάπτισμα, άρχιζαν και μιλούσαν ξένες γλώσσες, και τώρα αυτό δεν γίνεται πια;

Γιατί σήμερα ο Θεός πήρε την χάρη των θαυμάτων; Το κάνει, όχι για να μας ατιμάσει, αλλά για να μας δώσει πιο πολλή τιμή.

Πως; Σας το εξηγώ.

Οι άνθρωποι της εποχής εκείνης ήταν πιο σκοτισμένοι από μας, αφού μόλις είχαν ξεφύγει από την ειδωλολατρεία. Το μυαλό τους ήταν χοντρό, δεν έκοβε. Ήταν βουτηγμένοι και κολλημένοι στην ύλη. Δεν μπορούσαν να φαντασθούν, ότι υπήρχαν και αγαθά μη υλικά, πνευματικά. Και

φυσικά δεν ήξεραν τίποτε για τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Γιατί όλα αυτά τα δεχόμαστε μόνον, όταν έχουμε πίστη. Για αυτό ήταν ανάγκη να γίνονται θαύματα.

Από τα δώρα του Αγίου Πνεύματος μερικά είναι αόρατα, και τα δεχόμαστε μόνο με πίστη. Άλλα όμως ενώνονται με ύλη, και γίνονται σημεία, που πέφτουν στην αντίληψη των αισθήσεών μας. Αυτά ξυπνούν στους άπιστους την πίστη. Π.χ. η άφεση των αμαρτιών μας είναι πνευματικό, αόρατο. Με τα σωματικά μάτια μας δεν βλέπουμε να καθαρίζονται οι αμαρτίες μας. Καθαρίζεται η ψυχή. Μα η ψυχή είναι και αυτή αόρατη με τα μάτια τα σωματικά. Η άφεση των αμαρτιών είναι δώρο πνευματικό. Δεν μπορούμε να το ιδούμε με τα μάτια του σώματος. Και για αυτό δεν το δέχονται, δεν το πιστεύουν, όσοι έχουν φρόνημα σαρκικό, υλιστικό. Αντίθετα το χάρισμα της γλωσσολαλιάς, το χάρισμα να μιλούν ξένες γλώσσες, άγνωστες, παρ' ότι είναι μια ενέργεια και δωρεά του Αγίου Πνεύματος, είναι ένα σημείο που γίνεται αντιληπτό με τις αισθήσεις μας, και μπορούν εύκολα να το παρατηρήσουν και οι άπιστοι. Γιατί γίνεται τότε φανερό, πως η αόρατη ενέργεια του Πνεύματος που λαμβάνει χώρα μέσα στην ψυχή, εξωτερικεύεται, και επισημαίνεται αδιάψευστα από την άγνωστη και παράξενη γλώσσα που ακούμε. Και ακριβώς για αυτό ο Παύλος λέει: «Εκάστω δε δίδοται η φανέρωσις του Πνεύματος προς το συμφέρον», δηλ. για ωφέλεια πνευματική [Α' Κορινθ. 12, 7].

Αυτό όμως σημαίνει, πως εμένα δεν μου χρειάζονται τα θαύματα. Γιατί; Γιατί έχω μάθει να πιστεύω στη χάρη του Θεού και χωρίς να βλέπω θαύματα! Ανάγκη από αποδείξεις έχει ο άπιστος. Εγώ, ο πιστός, δεν έχω καθόλου ανάγκη τις αποδείξεις και τα θαύματα. Γιατί, παρ' ότι δεν μιλάω ξένες γλώσσες, το ξέρω ότι έχω καθαρισθεί από την αμαρτία. Οι παλαιότεροι όμως, δεν μπορούσαν να το πιστέψουν αυτό, χωρίς να ιδούν θαύματα. Και για αυτό, τα θαύματα τα έδινε ο Θεός για πιστοποίηση της αλήθειας της πίστης, που τους κήρυτταν. Έτσι λοιπόν, κατά κανόνα, τα θαύματα γίνονταν προς χάριν, όχι των πιστών, αλλά χάριν των απίστων. Για να μπορέσουν να ενωθούν με τους πιστούς. Το λέει ο άγιος Απόστολος Παύλος, τα θαύματα είναι σημεία «ου τοις πιστεύουσι, αλλά

τοισ ἀπίστοις»[Α' Κορ. 14, 22, Ιωάννου Χρυσοστόμου, Ομιλία Α' εις την Πεντηκοστήν].

14. Δεν μας χρειάζονται πια.

Αν τα σημεία και τα θαύματα ήταν οπωσδήποτε απαραίτητα, θα παρέμεναν για πάντα. Για πάντα παραμένει ο λόγος του Θεού. Τα θαύματα, σαν πύλη, απλώς μας οδηγούν σ' αυτόν. Αυτός εξαπλώθηκε. Αυτός κυριάρχησε. Αυτός κατέκτησε τον κόσμο. Αυτός ερμηνεύθηκε με τόσο υπέροχο τρόπο από τους αγίους Πατέρες. Και έτσι σήμερα η μυσταγόγησή μας σ' αυτόν και η προσοικειώσή του μας είναι, όταν το θέλουμε, τόσο εύκολη! Αυτός μας χρειάζεται. Αυτός μας είναι απαραίτητος. Από αυτόν εξαρτάται η σωτηρία μας. Αυτός μας προξενεί τα αιώνια αγαθά. Αυτός μας κηρύσσει την βασιλεία των ουρανών. Σ' αυτόν είναι αποθησαυρισμένα τα πιο μεγάλα θαυμάσια, δηλ. τα πιο μεγάλα θαύματα του Θεού[Ψαλμ. 118, 18].

«Το ρήμα Κυρίου μένει εις τον αιώνα, τούτο δε εστι το ρήμα το ευαγγελισθέν εις υμάς»[Α' Πέτρ. 1, 25]. Στο λόγο του Θεού βρίσκεται η ζωή[Ιωάν. 1, 4]. Αυτός θα ξαναδώσει στους νεκρούς την αιώνιο ζωή, αφού πρώτα τους δώσει αγία ζωή. Οι ακούοντες τον λόγον του Θεού και φυλάσσοντες αυτόν «έχουν αναγεννηθεί, γεννήθηκαν για δεύτερη φορά, αυτή τη φορά όχι από ένα σπέρμα φθαρτό, αλλά από ένα παράγοντα άφθαρτο, από το λόγο του άφθαρτου Θεού, που μένει εις τον αιώνα»[Α' Πέτρ. 1, 23].

15. Ο λόγος του Θεού.

Για να καταλάβουμε, τι σημασία έχει ο λόγος του Θεού, πρέπει να τον τηρήσουμε. Οι εντολές του Ευαγγελίου, όταν εμείς αρχίσουμε να τις τηρούμε, αρχίζουν και σιγά-σιγά μας μεταμορφώνουν, μας αναδημιουργούν, μας ζωοποιούν, μας μεταβάλλουν τον τρόπο του σκέπτεσθαι, τα συναισθήματα της καρδιάς μας, ακόμη και το σώμα μας. Γιατί όπως λέει ο Άγιος Απόστολος Παύλος, «Ο λόγος του Θεού είναι ζων και ενεργής και τομώτερος (κόβει πιο πολύ) από κάθε μαχαίρι

δίκοπο. Και εισχωρεί ακόμη και στην διάκριση ανάμεσα σε ψυχή και πνεύμα, αρμό και μυελό, και κρίνει τις σκέψεις και τους λογισμούς της καρδιάς»[Εβρ. 4, 12].

Ο λόγος του Θεού δίνει ο ίδιος μαρτυρία για το ότι είναι αληθινός. Αυτός, όπως και τα θαύματα θεραπείας ασθενών, ενεργεί στον άνθρωπο. Η ενέργειά του αυτή μας λέει, τι είναι. Μας λέει, πως είναι το μεγαλύτερο από όλα τα σημεία και τα θαύματα. Γιατί είναι σημείο πνευματικό. Που όταν δοθεί στον άνθρωπο, τον χορταίνει. Του χορταίνει τη επιθυμία να σωθεί. Και τον κάνει, να μη δίνει πολλή σημασία στα υλικής φύσεως θαύματα, που δεν μας είναι απαραίτητα.

Ο Χριστιανός, που αυτό δεν το έχει καταλάβει, τον λόγο του Θεού τον βλέπει κρύα. Είτε γιατί δεν ξέρει, τι είναι ο λόγος του Θεού. Είτε γιατί έχει τη νεκρή γνώση του λόγου του Θεού. Γιατί από το λόγο του Θεού ξέρει μόνο το γράμμα του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'. Τι λένε οι άγιοι Πατέρες.

1. Μια παράξενη τάση.

Η σύγχρονή μας «χριστιανική» κοινωνία έχει μια παράξενη τάση: Να ψάχνει για θαύματα και να κάνει θαύματα! Την τάση αυτή δεν πρέπει να την αφήσουμε να περάσει απαρατήρητη. Με κανένα τρόπο. Και για πολλούς λόγους. Και ιδιαίτερα, γιατί την τάση αυτή, την τάση που έχουν πολλοί να θέλουν να κάνουν θαύματα και να ψάχνουν για θαύματα, οι άγιοι πατέρες μας την καταδικάζουν πολύ αυστηρά. Και την καταδικάζουν, επειδή κάτω από το «ευσεβές» κάλυμμα της τάση αυτής κρύβεται η φιλαυτία. Και είναι πολύ φοβερό να μπορεί η φιλαυτία να κρύβεται στην ψυχή. Γιατί τότε δεσπόζει σ' αυτήν ανενόχλητα. Και την διαλύει.

Ο μεγάλος διδάσκαλος των μοναχών άγιος Ισαάκ ο Σύρος λέει τα εξής:

Ο Κύριος είναι πάντοτε κοντά μας, έτοιμος να βοηθήσει τους εκλεκτούς Του. Μα ποτέ και σε τίποτε δεν δείχνει φανερά την δύναμή Του, αν δεν υπάρχει σοβαρός λόγος. Και αυτό για να μη καταντίσουμε να παρανοήσουμε την βοήθειά Του. Γιατί τότε θα μας βγει σε κακό. Και ενεργεί έτσι από την φροντίδα Του για τους εκλεκτούς Του. Επειδή θέλει να τους δείξει, ότι ούτε στιγμή δεν παύει να φροντίζει γι' αυτούς, έστω κι αν δεν γίνεται αντιληπτός. Τους αφήνει, λοιπόν, οτιδήποτε κι αν τους συμβεί, να κάμουν ένα αγώνα, ο καθένας ανάλογα με την δύναμή του, κοπιάζοντας στην προσευχή. Και μόνο, να κάτι είναι τόσο πολύ δύσκολο, ώστε να τους καταβάλει, (όταν δηλαδή φανούν ανίκανοι να το αντιμετωπίσουν μόνοι τους, όταν είναι έτοιμοι να εγκαταλείψουν τον αγώνα τους, επειδή η φύση τους δεν είναι άξια για τέτοιο αγώνισμα), τότε τον αγώνα τον τελειώνει Εκείνος με την μεγάλη Του δύναμη. Τότε τους βοηθάει. Με τον τρόπο που Εκείνος ξέρει. Και στο μέτρο που είναι άξιοι. Τους ενισχύει σε όσο μέτρο απαιτούν οι περιστάσεις, χωρίς εκείνοι να το καταλαβαίνουν. Και τους βοηθάει, μέχρι που να δυναμώσουν οι ίδιοι, και να μπορούν πια να ξεπερνούν τις δοκιμασίες τους μόνοι τους. Τους βοηθάει να λύσουν το δύσλυτο γι' αυτούς πρόβλημα των δοκιμασιών τους με την γνώση, που τους χαρίζει. Και η γνώση αυτή, και

μόνο που την σκέπτονται, τους ξυπνάει σε προσευχή που τους ωφελεί κι από τις δύο πλευρές. Και όταν υπάρχει λόγος, να φανερωθεί η εργασία τους και να έλθει η υπόθεση αυτή σε γνώση πολλών, και τότε, ο Θεός αναγκάζεται και το κάνει. Και ο τρόπος, που ακολουθεί, είναι σοφώτατος. Και αντέχει και στην ανάγκη και στην φτώχεια. Γιατί δεν ενεργεί ποτέ ανόητα.

Όποιος, χωρίς τίποτε να τον αναγκάζει, προχωρεί τολμηρά (ή επιθυμώντας τα θαύματα, παρακαλεί τον Θεό να γίνουν «δυνάμεις» δια των χειρών του), είναι φανερό, ότι πειράζεται στον λογισμό του από τον διάβολο, που προσπαθεί να γελοιοποιήσει τα πάντα, ότι είναι υπερήφανος και ότι εσωτερικά, κατά βάθος, είναι άρρωστος. Την βοήθεια του Θεού πρέπει να την ζητούμε μόνο σε ώρα δοκιμασίας. Όταν δεν υπάρχει λόγος, είναι επικίνδυνο σε μας να πειράζουμε τον Θεό. Δεν είναι αληθινά άγιος εκείνος που ζητεί την βοήθεια του Κυρίου, εκεί που δεν εξάντλησε ακόμη τις δικές του δυνάμεις. Μην ξεχνάμε ότι πράγματα, που τα κάνει μεν ο Θεός, αλλά όχι γιατί Του αρέσουν, τα βρίσκουμε στους πιο πολλούς αγίους. Μα όποιος αυτά τα γυρεύει και τα επιθυμεί ολόψυχα, με όλη του την καρδιά, χωρίς να υπάρχει κάποιος λόγος, ακόμα κι αν τον φυλάει ο Θεός, πέφτει μόνος του, γιατί μόνος του ξεφεύγει από την γνώση της αληθείας. Γιατί, αν ο Θεός τον ακούσει σε εκείνο, που από εγωκεντρικό φρόνημα ζητάει, ο πονηρός βρίσκει σ' αυτόν τόπο και τον κάνει σιγά-σιγά να πέσει σε πολύ μεγάλα κακά. Οι αληθινά άγιοι άνθρωποι, όχι μόνο δεν τα επιθυμούν αυτά, αλλά και όταν τους τα δίδει από μόνος Του ο Θεός, στενοχωριούνται και δυσαρεστούνται. Και δεν τα θέλουν αυτά τα χαρίσματα. Όχι μόνο γιατί είναι δυνατό να γίνουν γνωστά στους ανθρώπους. Δεν τα θέλουν, έστω κι αν πρόκειται να μείνουν χωρίς καμιά δημοσιότητα. Δεν τα θέλουν αυτά καθ' εαυτά*.

[*Στις παραγράφους, που ακολουθούν, ο Επίσκοπος Ιγνάτιος με ρήσεις πατέρων και παραδείγματα αγίων αναπτύσσει την παρατήρηση αυτή του αγίου Ισαάκ του Σύρου].

Ένας από τους αγίους πατέρας, από την πολύ του καθαρότητα, έλαβε (πριν ακόμη φθάσει σε τελειότητα), το χάρισμα να προγνωρίζει, ποιος πήγαινε να τον επισκεφθεί. Και τι νομίζετε έκανε; Παρακάλεσε τον Θεόν,

και έβαλε και άλλους να Τον παρακαλέσουν, να του πάρει πίσω το χάρισμα.

Συμπέρασμα: Όσοι πήραν χαρίσματα, ο Θεός τους τα έδωσε, ή επειδή είχαν πολλή απλότητα, ή επειδή το απαιτούσε κάποιος ιδιαίτερος λόγος. Χωρίς αυτές τις προϋποθέσεις, να το ξέρετε ότι εκείνους που φαίνονται πως έχουν χαρίσματα, δεν τους κινεί το θείο νεύμα, πάντως όμως δεν πρέπει και να φαντασθούμε ότι το «χάρισμά» τους είναι εντελώς τυχαίο.

Οι πραγματικά άνθρωποι του Θεού, ένα σκέπτονται συνεχώς μέσα τους: ότι δεν είναι άξιοι να είναι δούλοι και όργανα του Θεού. Μόνο από αυτό το φρόνημα, μπορούμε να καταλάβουμε, αν κάποιος είναι πραγματικά άνθρωπος του Θεού[Ισαάκ του Σύρου, Λόγος ΛΣΤ' σελ. 157-158].

2. Πότε ζητούμε την βοήθεια του Θεού.

Από αυτές τις σκέψεις του αγίου, βγαίνει το συμπέρασμα ότι, εκείνοι που θέλουν να κάνουν θαύματα, το θέλουν από σαρκική πύρωση, παρασυρόμενοι από πάθη, που οι ίδιοι δεν τα καταλαβαίνουν, έστω και αν τους φαίνεται, πως τους κυβερνάει ο ζήλος για το έργο του Θεού. Στην ίδια κατάσταση φιλαυτίας και σαρκικής πυρώσεως ευρίσκονται και εκείνοι που θέλουν να ιδούν θαύματα. Δεν επιτρέπεται ποτέ κανείς και σε καμμιά περίπτωση να πειράζει τον Κύριο και να ξεχνάει την οφειλομένη σ' Αυτόν ευλάβεια. Μας επιτρέπεται να ζητάμε την βοήθεια του Θεού στις μεγάλες μας ανάγκες, όταν μόνοι μας δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε. Την επιλογή όμως του τρόπου που θα μας βοηθήσει, πρέπει να την αφήνουμε στο Θεό, εγκαταλείπόμενοι στο αγαθό Του θέλημα και στο έλεός Του. Και ο Κύριος πάντοτε μας καταπέμπει ψυχοφελείς ευκαιρίες, που μας προσφέρουν την βοήθεια που μας χρειάζεται, και παράλληλα μαζί της μας δίνει και την αγία γεύση και αίσθηση της ταπεινώσης. Η βοήθεια του Θεού δεν προσφέρεται με λάμψη, όπως θα ήθελε το σαρκικό φρόνημα, για να μη ζημιωθεί η ψυχή μας από την ικανοποίηση της ματαιοδοξίας της. Και γι' αυτό, και στο έργο του Θεού και στη διακονία της Εκκλησίας, παντού και πάντοτε, πρέπει να ζητάμε την ευλογία του Θεού και την βοήθειά Του, και να πιστεύουμε, ότι μόνο οι θείες μέθοδοι, μόνο οι πνευματικές μέθοδοι,

μπορούν να είναι ωφέλιμες στην πίστη και στην ευλάβεια, μα ποτέ και με κανένα τρόπο οι μέθοδοι, τις οποίες απαιτεί το σαρκικό φρόνημα.

3. Θέλουν να κάμουν θαύματα.

Δύσκολο στον άνθρωπο να έχει δόξα και τιμή χωρίς ζημία στην ψυχή του[Ισαάκ του Σύρου, Λόγος Α']. Δύσκολο όχι μόνο για τους εμπαιθείς, εκείνους που αγωνίζονται να νικήσουν τα πάθη τους, αλλά και σ' εκείνους που τα νίκησαν, και στους αγίους. Γιατί, έστω και αν τους έδωσε ο Θεός την νίκη κατά της αμαρτίας, όμως δεν ξαναγουρίσουν στην αμαρτία και να ξαναυποδουλωθούν στα πάθη, όπως έγινε με μερικούς, που δεν έδειξαν την απαιτούμενη νήψη και επαγρύπνηση, αλλά θάρρησαν στον εαυτό τους, στην πνευματική τους κατάσταση! Η ροπή στην υπερηφάνεια, λέει ο άγιος Μακάριος, εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και στις πιο καθαρές ψυχές[Μακαρίου του Αιγυπτίου, Ομιλία Ζ § 4]. Η ροπή αυτή είναι η πρώτη αιτία, που σπρώχνει τον άνθρωπο να γοπευθεί από την αμαρτία και να ξαναγουρίσει σ' αυτήν. Και γι' αυτό και το χάρισμα των ιαμάτων και όλα τα άλλα αντιληπτά χαρίσματα, είναι πολύ επικίνδυνα σ' εκείνους που τα έλαβαν, γιατί γίνονται αντικείμενα μεγάλης τιμής από τους ανθρώπους με σαρκικό φρόνημα. Αντίθετα τα μη αντιληπτά χαρίσματα είναι σε ασύγκριτο βαθμό ανώτερα από εκείνα, που πέφτουν στην αντίληψή μας. Π.χ. το χάρισμα να οδηγεί ψυχές στη σωτηρία, και να τις θεραπεύει από τα πάθη, ο κόσμος ούτε το καταλαβαίνει ούτε του δίνει σημασία. Και όχι μόνο δεν τιμά και δεν δοξάζει τους λειτουργούς του Θεού, που έχουν το χάρισμα αυτό, αλλά και τους ταλαιπωρεί και τους μισεί, επειδή έχουν πράξη διαφορετικά από εκείνη που δέχονται οι αρχές του κόσμου αυτού, επειδή «απειλούν την δεσποτεία του κοσμοκράτορα»[Τύχωνος του Ζαντόνσκ, τόμ. 15, επιστολή 103, 4].

Ο εύσπλαχνος Θεός δίνει στους ανθρώπους εκείνο που τους είναι πράγματι αναγκαίο και ωφέλιμο, έστω και αν οι ίδιοι δεν το καταλαβαίνουν! Ποτέ δεν δίνει κάτι, που μπορεί να ωφελήσει λίγο και βλάψει πολύ, έστω και αν οι άνθρωποι με σαρκικό φρόνημα και άγνοια, διψούν για κάτι τέτοια και τα αναζητούν.

Ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος λέει:

«Πολλοί έκαναν θαύματα. Ανέστησαν και νεκρούς. Κοπίασαν να επαναφέρουν αμαρτωλούς και πλανημένους στον δρόμο του Θεού, έκαναν όπως θα λέγαμε, θαύματα: μέσω αυτών οδηγήθηκαν πολλοί στον Χριστό! Και όμως. Αυτοί, που έδωσαν σε άλλους ζωή, έπεσαν οι ίδιοι σε πάθη μαρά, επειδή είχαν μόνοι τους προκαλέσει στον εαυτό τους τον θάνατο»[Ισαάκ του Σύρου, Λόγος ΚΓ' (έ.α. σελ. 94)].

Ο άγιος Μακάριος διηγείται ότι κάποιος συνασκητής του έλαβε το χάρισμα των ιαμάτων σε τέτοιο βαθμό, ώστε θεράπευε κάθε είδους άρρωστο με μια απλή επίθεση των χεριών του. Όμως ο ασκητής αυτός, με το να δοξάζεται από τους ανθρώπους υπερηφανεύθηκε, και έπεσε στο πιο μεγάλο βάθος αμαρτίας[Μακαρίου του Αιγυπτίου, ομιλία ΚΖ' 16].

Στο βίο του αγίου Αντωνίου του μεγάλου γίνεται λόγος για κάποιο νεαρό μοναχό, που έδινε εντολές στους αγίους όναγρους στην έρημο και τον υπάκουαν. Ο όσιος Αντώνιος, όταν το άκουσε, είπε πως δεν είχε καθόλου εμπιστοσύνη στην πνευματική οικοδομή του θαυματουργού αυτού. Και δεν άργησε να έλθει η είδηση για τη θλιβερή πτώση του μοναχού[Πατερικόν κατ' αλφάβητον].

4. Θέλουν να τους γίνονται θαύματα.

Τον Δ' Αιώνα ζούσε στην Αίγυπτο ένας άγιος Γέροντας, που είχε και αυτός το χάρισμα των ιαμάτων, από αυτό είχε αποκτήσει πολύ μεγάλη δόξα. Γρήγορα όμως παρατήρησε, ότι η υπερηφάνεια τον εξουσίαζε, και ότι δεν ήταν σε θέση να την νικήσει με τις δικές του δυνάμεις. Και τότε με πολύ θερμή προσευχή κατέφυγε στο Θεό. Και Τον παρακάλεσε να επιτρέψει να δαμονισθεί, για να ταπεινωθεί. Και ο Θεός εισάκουσε το ταπεινό αίτημα του δούλου Του. Και άφησε τον σατανά να μπει μέσα του. Ο Γέροντας άφησε τον εαυτό του σε όλες τις επιθέσεις του διαβόλου. Αυτό κράτησε πέντε μήνες. Στο διάστημα αυτό του φορούσαν ράκη. Ο κόσμος, που προηγουμένως έτρεχε σ' αυτόν και τον δόξαζε για μεγάλο άγιο, τώρα τον εγκατέλειψε! Όλοι έλεγαν, πως τρελλάθηκε! Μα ο

γέροντας απαλλαγμένος πια από την δόξα των ανθρώπων και την υψηλοφροσύνη, που τον μάζτιζε εξ αιτίας της, ευχαριστούσε το Θεό που τον έσωσε.

Η σωτηρία του ολοκληρώθηκε με λίγη ταλαιπωρία και λίγη (κατά την κρίση των σαρκικών ανθρώπων) ατιμία. Οι σαρκικοί άνθρωποι δεν μπορούσαν να καταλάβουν ότι ο διάβολος με τη δική τους τιμή του έσκαβε το λάκκο. Και πολύ περισσότερο δεν μπορούσαν να καταλάβουν ποτέ, πως με τη δαιμονοληψία ξαναγύρισε στον ασφαλή δρόμο της θείας ευσπλαγχνίας[P.L. t. 73 De vitis Patrum lib. IV Cap. XIII].

5. Δεν μας χρειάζονται θαύματα.

Γίνεται λοιπόν φανερό, γιατί οι άγιοι πατέρες Σισώης, Ποιμίν και άλλοι, ενώ είχαν σε πλούσιο βαθμό το χάρισμα των ιαμάτων, έκαναν ό,τι μπορούσαν να το κρύψουν. Δεν είχαν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Ήξεραν, πως είναι εύκολο στον άνθρωπο να «τραπεί», να «ξεφύγει». Και για αυτό περιχαράκωναν, τον εαυτό τους με την ταπείνωση[Πατερικόν κατ' αλφάβητον].

Στους αγίους Αποστόλους ο Θεός, μαζί με το χάρισμα των ιαμάτων που τους έδωσε για να βοηθηθούν στο κήρυγμα του λόγου Του, τους έδωσε και θλίψεις και διωγμούς, για να μην τους αφήσει να παρασυρθούν από αυτό και αρχίσουν να υπεραίρωνται.

Ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος λέει:

«Η λογική του Πνεύματος τις ασθένειες του σώματος και τις θαυματουργικές θεραπείες τους τις βλέπει εντελώς διαφορετικά από όπως τις βλέπει το σαρκικό φρόνημα.

Το φρόνημα της σαρκός θεωρεί τις ασθένειες συμφορά, και τη θεραπεία τους το πιο μεγάλο θαύμα, την πιο μεγάλη ευεργεσία. Και πολύ λίγο νοιάζεται για το αν η θεραπεία του σώματος γίνεται με παράλληλη ωφέλεια της ψυχής ή με βλάβη και ζημία της»[Ισαάκ Σύρου, Λόγος 34].

Η πνευματική λογική βλέπει ότι, και οι ασθένειες, αλλά και οι θεραπείες τους, είναι δωρεές της αγαθότητας και του ελέους του Θεού. Ποια είναι η θεάρεστη και ψυχικά ωφέλιμη στάση στις δυο αυτές περιπτώσεις, ο άνθρωπος το μαθαίνει, όταν καταφεύγει στο φως του λόγου του Θεού. Και ο λόγος του Θεού μας λέει, ότι είναι επιτρεπτό να ζητεί κανείς από το Θεό τη θεραπεία ασθενείας του, μόνο να το πάρει απόφαση και το κάνει σκοπό του να χρησιμοποιήσει τη υγεία του και τις δυνάμεις του στην υπηρεσία του Κυρίου, και όχι στη ματαιότητα και την αμαρτία. Γιατί διαφορετικά, η θαυματουργική θεραπεία του θα του γίνει αιτία πιο μεγάλης καταδίκης, και θα του επιφέρει μεγαλύτερη τιμωρία, και στην παρούσα ζωή, και στην αιώνια. Αυτό μας το είχε πει ο Κύριος. Όταν θεράπευσε τον παραλυτικό, του είπε: «ίδε υγιής γέγονας, μηκέτι αμαρτάνε, ίνα μη χείρόν τι σοι γένηται»[Ιωάν. 5, 14].

Ο άνθρωπος είναι αδύνατος. Έχει εύκολη ροπή στην αμαρτία. Και αν ακόμη και άγιοι, που είχαν το θείο χάρισμα των ιαμάτων και πλούσια τη χάρη του αγίου Πνεύματος, υπέμειναν πειρασμούς και έπεσαν σε αμαρτίες, φαντασθείτε πόσο πιο εύκολα είναι δυνατό να κάνουν κακή χρήση των δωρεών του Θεού οι σαρκικοί άνθρωποι, εκείνοι που δεν έχουν σχέση με τα πνευματικά. Και πράγματι, πολλοί έκαναν την χειρότερη κακή χρήση. Γιατί, ενώ έλαβαν θαυματουργικά τη θεραπεία από αρρώστια, δεν την εκτίμησαν τη θεία δωρεά και ευεργεσία, δεν σκέφθηκαν, πως είχαν χρέος να δείξουν με έργα την ευγνωμοσύνη τους, ξανάρχισαν την αμαρτωλή ζωή τους, και μετέβαλαν έτσι τη δωρεά του Θεού σε ζημία τους, αποξενώθηκαν από το Θεό και πρόδωσαν τη σωτηρία τους.

Ακριβώς, γι' αυτό σπάνια γίνονται ιάσεις σωματικών ασθενειών. Και ας τις έχουν – οι άνθρωποι με σαρκικό φρόνημα – σε τόσο μεγάλη υπόληψη και ας τις επιθυμούν τόσο πολύ! Ζητείται κάτι, λέει ο απόστολος, και δεν σας το δίνει ο Θεός, επειδή δεν το ζητάτε για πνευματική ωφέλεια, αλλά για να το δαπανήσετε σε μια ζωή φιλήδονη.

6. Υπομονή μας χρειάζεται.

Η πνευματική λογική μας διδάσκει, πως οι αρρώστιες και γενικά οι θλίψεις, που μας στέλνει ο Θεός, είναι μέσα έκφρασης του ελέους Του και της ευσπλαχνίας Του για μας. Όπως τα πικρά φάρμακα τους άρρωστους τους ωφελούν πιο πολύ από τα γλυκίσματα, έτσι και αυτές βοηθούν εκείνους που τις υπομένουν στη σωτηρία και στην αιώνια ευτυχία πιο πολύ από τα θαύματα! Συχνά, πολύ συχνά, μια ασθένεια είναι πιο μεγάλη ευεργεσία από ένα θαύμα! Η αρρώστια είναι τόσο ουσιώδης ευεργεσία, ώστε η απαλλαγή μας από αυτή (έστω και με θαύμα!) να μας βλάπτει, αφού αφαιρεί ένα πιο μεγάλο αγαθό, ένα αγαθό που με κανένα τρόπο δεν μπορεί να συγκριθεί με το πρόσκαιρο αγαθό, που μας προσφέρει με θαύμα η θεραπεία μας από κάποια αρρώστια[Ιακ. 4, 3].

1. Ο πτωχός Λάζαρος, για τον οποίο μιλάει το Ευαγγέλιο, δεν θεραπεύθηκε ποτέ από την βαριά αρρώστια του, ούτε απαλλάχτηκε από τη φτώχεια του. Πέθανε στην ταλαιπωρη εκείνη κατάσταση, στην οποία βασανιζόταν τόσα χρόνια. Όμως, λόγω της υπομονής του, οι άγγελοι τον πήραν και τον πήγαν στην αγκαλιά του Αβραάμ[Λουκ. 16, 22]. Η αγία Γραφή μας λέει ολοκάθαρα, πως ο Θεός σε κείνους που αγαπάει στέλνει πολλές πίκρες, και κυρίως αρρώστιες σωματικές[Εβρ. 12, 6 εξ]. Σε κάθε της σελίδα η αγία Γραφή μας λέει, ότι όλοι ανεξαιρέτως οι άγιοι πέρασαν την επί γης ζωή τους βαδίζοντας την οδό την στενή και τεθλιμμένη, που είναι γεμάτη θλίψεις, πίκρες, στερήσεις[Εβρ. 12, 3].

Με αυτή τη γνώμη για τις θλίψεις, οι αληθινοί δούλοι του Θεού αντιμετώπιζαν τις θλίψεις, που τους συνέβαιναν, με πολύ μεγάλη περίσκεψη, και με αυταπάρνηση. Όποιες και αν ήταν, τις δέχονταν σαν να τους έπρεπαν! Γιατί πίστευαν ολόψυχα ότι δεν θα τους συνέβαιναν, αν δεν τις επέτρεπε ο δικαιοκρίτης Θεός θεωρώντας τες κατάλληλες για τις πνευματικές ανάγκες τους. Η πρώτη τους δουλειά, όταν τους συνέβαινε κάποια θλίψη, ήταν να βάλουν βαθιά στο νου τους ότι τους έπρεπε! Αναζητούσαν στον εαυτό τους την αιτία[Μάρκου του Ασκητού, Περί των οιομένων εξ έργων δικαιούσθαι κεφ. 6 «Ο τον δεσπότην τιμών,

ποιεί τα κελευόμενα. Σφαιείς δε ή παρακούσας, υπομένει ως ίδια τα επερχόμενα»]. Και την εύρισκαν. Και μετά, μόνο αν διαπίστωναν, ότι η θλίψη αυτή τους εμπόδιζε στην ευαρέστηση του Κυρίου, μόνο τότε, Τον παρακαλούσαν να τους απαλλάξει από αυτή. Και πάλι όμως αφήνανε την εκπλήρωση ή μη εκπλήρωση του αιτήματός τους, στη διάθεση του Κυρίου. Και ποτέ δεν τολμούσαν να πουν, πως ο τρόπος, με τον οποίο αυτοί αντιμετώπιζαν την δοκιμασία τους, ήταν ο σωστός. Γιατί πράγματι, ποτέ δεν είναι δυνατό να είναι ο σωστός. Γιατί η κρίση του χοϊκού ανθρώπου, έστω και αν είναι και άγιος, δεν μπορεί ποτέ να αγκαλιάσει και να ιδεί τα πράγματα καλλίτερα από το παντέφορο όμμα του Κυρίου. Ο Θεός ξέρει, γιατί στέλνει δοκιμασίες στους εκλεκτούς Του.

2. Ο άγιος Απόστολος Παύλος μας πληροφορεί, ότι τρις παρεκάλεσε τον Κύριο να τον απαλλάξει από ένα άγγελο Σατάν, που τον εμπόδιζε να τρέχει να κηρύττει την χριστιανική πίστη. Μα δεν εισακούσθηκε! Η κρίση του Θεού στο σημείο αυτό ήταν διαφορετική από την κρίση του θεόπνευστου αποστόλου Του[B' Κορ. 12, 7-10]!

Πρέπει να αφήνουμε τον εαυτό μας στο θέλημα του Θεού. Γιατί μόνο τότε, μόνον όταν ποθούμε ειλικρινά και με βαθιά ευλάβεια να γίνεται παντού και πάντοτε το θέλημά Του, μπορούμε να εμπιστευόμαστε, ότι έχουμε φρόνημα πνευματικά σωστό.

3. Πολλοί άγιοι μοναχοί, όταν αρρωστούσαν, δέχονταν την αρρώστια τους σαν την πιο μεγάλη ευεργεσία του Κυρίου. Και αγωνίζονταν να συνεχίσουν ανεπηρέαστοι την δοξολογία του Θεού. Δεν ζητούσαν την θεραπεία, παρ' ότι οι με θαύμα θεραπείες από σωματικές ασθένειες είναι συνηθισμένες στους άγιους μοναχούς. Προτιμούσαν να ζητούν από τον Θεό δύναμη να τις περάσουν με υπομονή και με ταπείνωση. Γιατί και το πίστευαν και το διεκήρυτταν, ότι αυτό ήταν πιο ψυχωφελές από κάθε είδους άσκηση, που τυχόν θα έκαναν με το δικό τους θέλημα!

Ο άγιος Ποιμίν λέει:

Οι τρεις αυτές εργασίες του μοναχού είναι μεταξύ τους ίσες, να ησυχάζει στην έρημο, να είναι άρρωστος και να ευχαριστεί τον Θεό, να ζει στην

υπακοή γέροντος παρ' ότι έχει καθαρό (δυνατό) μυαλό[Γεροντικό, Ρούφου Β'].

4. Οι πιο μεγάλοι άγιοι μοναχοί έζησαν στην Σκήτη της Αιγύπτου. Ένας από αυτούς ήταν ο όσιος Βενιαμίν. Η ζωή του ήταν γεμάτη αρετές. Και γι' αυτό ο Θεός του έδωσε πλούσια το χάρισμα των ιαμάτων. Και ενώ λοιπόν είχε αυτό το χάρισμα, ο ίδιος είχε μια πολύ βαριά αρρώστια: μια χρονίας μορφής υδρωπικία! Μερικές φορές απέπνεε μια φοβερή δυσσομία. Και τότε οι μοναχοί αναγκάζονταν να τον μεταφέρουν από το κελλί του, σε μέρος μακρινό! Και στο κελλί του να βγάζουν εντελώς τις πόρτες! Και του είχαν φτιάξει ένα ειδικό κάθισμα, γιατί δεν του ήταν δυνατό να ξαπλώσει στο κρεβάτι! Μα και στην κατάσταση αυτή ο όσιος συνέχιζε να θεραπεύει τους άλλους! Και εκείνους, που βλέποντας τα παθήματά του τον συμπονούσαν, τους συμβούλευε και τους παρακαλούσε, να προσεύχονται για την ψυχή του, και να μη νοιάζονται για το σώμα του. «Όταν το σώμα μου ήταν γερό, τους έλεγε, δεν είχα καμιά ιδιαίτερη ωφέλεια από αυτό. Τουλάχιστον τώρα που έπεσα σε αρρώστια δεν μου προξενεί βλάβη!»[Πατερικόν κατ' αλφάβητον].

5. Ένας άλλος άγιος, ο Αββάς Πέτρος, έλεγε, ότι, κάποιος επεσκέφθη τον όσιο Ησαΐα τον αναχωρητή. Τον βρήκε να πάσχει από μια βαριά αρρώστια. Και του εξέφραζε τη συμπόνια του. Ο όσιος του απάντησε: Παρ' ότι έχω τόσο πολύ συμφιλιωθεί με την σκέψη της αρρώστιας μου, μόλις και μετά βίας κατορθώνω να διατηρώ την μνήμη της φοβεράς εκείνης ώρας (του θανάτου και της κρίσεως)! Αν το σώμα μου ήταν καλά, η μνήμη εκείνη θα είχε σβήσει μέσα μου. Όταν το σώμα είναι υγιές, τότε ρέπει πιο πολύ σε πράξεις και ενέργειες επιζήμιες και αντίθετες στο θέλημα του Θεού. Οι δοκιμασίες μας είναι μια μέθοδος, που μας οδηγεί κάπως πιο σίγουρα στην τήρηση των εντολών του Θεού[Ησαΐου Αναχωρητού, Λόγος ΚΖ'].

Οι άγιοι πατέρες το ήξεραν πολύ καλά, ότι στις θλίψεις και δοκιμασίες μας αξία έχει η υπομονή, και ότι η υπομονή είναι κάτι που εξαρτάται από μας τους ίδιους. Για αυτό και κατηγορούσαν μόνο τον εαυτό τους. Εβίαζαν έτσι την καρδιά τους να έχει υπομονή[Αββά Δωροθέου, Λόγος Ζ]. Έφερναν στη μνήμη τους το θάνατο, το κριτήριο του Θεού, τις

αιώνιες τιμωρίες, και με την ανάμνησή τους, οποιαδήποτε και αν είναι η σημασία, η εντύπωση και η αίσθηση των επιγείων θλίψεων, εξασθενίζει[Ματθ. 10, 28-31]. Ανέβαζαν τη σκέψη τους στην πρόνοια του Θεού. Υπενθύμιζαν στον εαυτό τους την επαγγελία του Υιού του Θεού, ότι θα είναι αδιάσπαστα ενωμένος με εκείνους που Τον ακολουθούν και θα τους φυλάττει[Ματθ. 28, 20].

Παρορμούσαν τον εαυτό τους να έχει ευφυχία και ανδρεία. Πίεζαν τον εαυτό τους να δοξάζει και να ευχαριστεί τον Θεό για τις θλίψεις. Τον έσπρωχναν στην συνειδητοποίηση της αμαρτωλότητός τους, που τους έκανε άξιους κάθε τιμωρίας. Ενθυμούντο και την ευσπλαχνία του Κυρίου, αλλά και την δικαιοκρισία του. Και καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια, να έχουν υπομονή, ανέπεμπαν εκτενείς προσευχές στο Θεό να τους δίνη αυτό το θείο χάρισμα της ευλογημένης υπομονής, που είναι πάντοτε αχώριστη από το άλλο χάρισμα του πνεύματος, την ευλογημένη ταπείνωση, γιατί οι δύο αυτές αρετές, είναι εγγύηση σωτηρίας και αιώνιας μακαριότητας.

6. Οι μεγάλοι σημειοφόροι άγιοι πατέρες, παρ' ότι τους ήταν τόσο εύκολο, δεν θεράπευσαν ποτέ τους μαθητές τους, όταν κατά θέλημα Κυρίου αρρωστούσαν. Αυτό το έκαναν για να μην τους στερήσουν το πνευματικό αγώνισμα και την ωφέλεια, που θα είχαν με την υπομονή, αν περνούσαν την αρρώστια τους, όπως ορίζει η παράδοση της Εκκλησίας μας.

7. Ο ηγούμενος του κοινοβίου της Γάζας, όσιος Σέριδος, ο μαθητής του μεγάλου εκείνου Βαρσανουφίου, που έζησε με απόλυτη σιωπή στο κοινόβιο αυτό, ήταν για πολλά χρόνια άρρωστος. Μερικοί από τους γέροντες της αδελφότητας παρακαλούσαν τον Μέγαν (Βαρσανούφιον) να θεραπεύσει τον ηγούμενο. Ο όσιος Βαρσανούφιος τους απάντησε:

«Μερικοί άγιοι άνθρωποι (που υπάρχουν εδώ) θα μπορούσαν να παρακαλέσουν για την υγεία του τον Θεό, να μη ξανααρρωστήσει ούτε μια ημέρα. Και αν Τον παρακαλούσαν, θα γινόταν. Και εγώ του το είπα αυτό. Αν όμως αυτό γινόταν, θα έχανε την ευκαιρία να αποκτήσει την μεγάλη καρποφορία της υπομονής. Μα τι λέτε; Δεν ξέρει, πόσο έχω υποφέρει

εγώ; Τι αρρώστιες! Τι πυρετούς! Τι θλίψεις; Και να, τώρα ευρίσκομαι στον εύδιο αυτό λιμένα. Και αυτόν πολύ τον ωφελεί η αρρώστια του. Τον μαθαίνει να έχει υπομονή και να ευχαριστεί τον Θεό»[Αββά Βαρσανουφίου, απάντησις 130].

7. Με τις δοκιμασίες γινόμαστε δόκιμοι.

Εξηγώντας μας πόσο αναγκαίες είναι οι θλίψεις για τον αθλητή του Χριστού ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος λέει:

«Οι δοκιμασίες είναι ωφέλιμες σε όλους ανεξαιρέτως. Αν ήταν ωφέλιμες σε ένα Παύλο, ας σιωπήσει από μόνο του το κάθε στόμα, που λέει, πως δεν ωφελούν! Γιατί διαφορετικά, θα το κάνη να σιωπήσει ο ίδιος ο Θεός! Γιατί, όποιος πει πως οι δοκιμασίες δεν είναι ωφέλιμες, αυτόματα γίνεται υπόδικος ενώπιον του Θεού[Ρωμ. 3, 16].

Οι αγωνιστές δοκιμάζονται, για να αυξήσουν τον πνευματικό τους πλούτο.

Οι χλιαροί, για να αναγκαστούν να προφυλάξουν τον εαυτό τους από εκείνα που τους βλάπτουν.

Οι κοιμισμένοι, για να ξυπνήσουν.

Οι απομακρυσμένοι, για να ξαναπλησιάσουν τον Θεό.

Και οι φίλοι του Θεού, για να μπορέσουν να μπουν με παρηρησία στον Παράδεισο, αφού θα έχουν τόσα υπομείνει για τον Θεό.

Ο αδιαπαιδαγώγητος υιός δεν μπορεί να εκτιμήσει τον πλούτο του σπιτιού του πατέρα του, ότι είναι γι' αυτόν μια βοήθεια στην ζωή του. Και γι' αυτό ο Θεός πρώτα δοκιμάζει τον άνθρωπο και τον ξελαμπικάρει, και μετά του δίνει χαρίσματα.

Ας έχει δόξα ο Κύριός μας, που την γλυκύτητα της υγείας μας την χαρίζει ποτίζοντάς μας με φάρμακα πικρά (δηλ. φαρμάκια).

Υπάρχει άνθρωπος, που δεν κουράζεται την ώρα που κάνει γυμναστική;

Υπάρχει άνθρωπος, που να μη του είναι κακή η ώρα, που πίνει το δηλητήριο κάποιας δοκιμασίας;

Όμως, αν δεν προηγηθούν αυτά, μπορεί ο άνθρωπος να αποκτήσει γερή κράση;

Αλλά και η δύναμη να υπομένουμε, δεν είναι δική μας. Που θα την εύρισκε το χωματένιο σκεύος, που είναι φτιαγμένο με λάσπη, την δύναμη να αντέξει στην ροή του νερού, χωρίς να διαλυθεί, αν δεν το είχε ψήσει και δεν το είχε κάνει στερεό το πυρ το θεικό;

Ιδού το συμπέρασμα: Αν δείξουμε στον Θεό υποταγή, αν αντιμετωπίζουμε τις δοκιμασίες μας με υπομονή και καρτερία, αν Τον παρακαλούμε με ταπείνωση και αδιάλειπτη την επιθυμία να μας δώσει πρώτα την βασιλεία Του, τότε θα αξιωθούμε να τα λάβουμε όλα, όσα Του ζητούμε, εν Χριστώ Ιησού τω Κυρίω ημών. Αμήν»[Ισαάκ Σύρου, Λόγος ΜΗ' (έ.α. σελ. 198)].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄. Πως πρέπει να βλέπουμε τα σημεία σήμερα.

1. Σημεία του Χριστού και σημεία του αντιχρίστου. Σε τι διαφέρουν;

Η αγία Γραφή μας πληροφορεί, ότι λίγο πριν από την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού θα γίνουν «σημεία» στον ήλιο, στην σελήνη, στα άστρα και στην θάλασσα[Λουκ. 21, 25]. Παράλληλα μας λέει, ότι και ο αντίχριστος θα κάμει σημεία στον ήλιο, στην σελήνη, στα άστρα και στον αέρα[Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας εις το Μάρκ. 8, 11-12.]!

Πως θα τα ξεχωρίσουμε τα σημεία αυτά; Πως θα ξεχωρίσουμε τα σημεία-έργα του αντιχρίστου, από τα σημεία που προείπε ο Χριστός;

Τα πρώτα (τα «σημεία» του Χριστού) θα είναι αληθινά. Τα σημεία του αντιχρίστου θα είναι απλώς φαινομενικά, και θα απατούν τις αισθήσεις.

Τα σημεία του αντιχρίστου θα τα κάνουν ο αντίχριστος και οι απόστολοί του. Τα «σημεία» στον ήλιο, στη σελήνη, στα άστρα, τα «σημεία» προάγγελοι της Παρουσίας του Χριστού, θα γίνουν μόνα τους, χωρίς την μεσολάβηση κανενός. Οι φωστήρες του ουρανού, θα έχουν πια ολοκληρωτικά εκπληρώσει το σκοπό, για τον οποίο, κατ' εντολήν του Δημιουργού, έλαμπαν στον ουρανό[Γεν. 1, 14]. Βέβαια τον είχαν και άλλοτε εκπληρώσει. Στη Γέννηση του Χριστού, με το παράδοξο αστέρι[Ματθ. 2, 2]. Και στη Σταύρωσή Του, που ο ήλιος κρύφτηκε τις πιο φωτεινές ώρες της ημέρας, το καταμεσήμερο[Ματθ. 27, 45], πίσω από ένα μαύρο πέπλο πηχτό σκοτάδι, για να μην ιδεί νεκρό τον Δημιουργό του. Τότε όμως θα γίνει κάτι το τελειωτικό.

Ο άγιος Ευαγγελιστής Ματθαίος, λέει ότι μετά «τη θλίψη» που θα προκαλέσει η τυρρανία του αντιχρίστου, θα έλθει αμέσως η παρουσία του Χριστού. Και θα αρχίσει ως εξής: «ο ήλιος σκοτισθήσεται, η σελήνη ου δώσει το φέγγος, και οι αστέρες πεσούνται εκ του ουρανού»[Ματθ. 24, 29]. Οι φωστήρες του ουρανού, παρατηρεί ο άγιος Θεοφύλακτος

Βουλγαρίας, δεν θα χαθούν τότε. Θα εξακολουθήσουν για λίγο να στέκουν στην θέση τους. Όμως στα μάτια των ανθρώπων θα φανούν τότε, σαν να είχαν χαθεί από το στερέωμα του ουρανού. Γιατί ένα άπλετο ουράνιο φως θα κραυγάζει τον κόσμο και θα τον προετοιμάζει να υποδεχθεί τον Κύριο, που θα έλθει εν τη δόξη Αυτού. Το φως αυτό θα κάμει να μην διακρίνεται κανένα από τα ουράνια σώματα.

Η περί σημείων και θαυμάτων διδασκαλία, που εκθέσαμε, είναι η διδασκαλία της αγίας Ορθοδόξου Εκκλησίας, η διδασκαλία των αγίων Πατέρων. Ουσιώδες χαρακτηριστικό της είναι η ακρίβεια, η (κατά το δυνατόν) σαφής διατύπωση της διδασκαλίας. Τα αληθινά σημεία θα βοηθήσουν να γίνει πιο βαθιά και πιο αληθινή η θεογνωσία, που είναι η βάση της σωτηρίας. Τα ψεύτικα σημεία θα αυξήσουν την πλάνη, και κατά συνέπεια, την απώλεια.

Ιδιαίτερα η ενέργεια των σημείων, που θα κάμει ο αντίχριστος θα είναι ευρείας και μεγαλειώδους μορφής. Και θα παρασύρει με αυτά την ανθρωπότητα να ομολογήσει και να δεχθεί σαν Θεό της τον απεσταλμένο του σατανά.

Τα θαύματα του Κυρίου μας πρέπει να τα βλέπουμε σωστά. Τότε θα διαπιστώσουμε πόσο μας οικοδομούν. Πόσο μας παρηγορούν. Πόσο είναι για μας σωτήρια.

Η ευσεβής θεώρηση των θαυμάτων του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού οικοδομεί, παρηγορεί και σώζει. Τι αγία απλότητα που έχουν! Πόσο με αυτά έγινε άνετη η επίγνωση του Θεού για τους ανθρώπους! Τι αγαθότητα μαρτυρούν! Τι ταπεινωση! Τι ακατανίκητη πειστικότητα που έχουν! Η θεώρηση των θαυμάτων του Χριστού, μας ανυψώνει στο Λόγο, που είναι ο Θεός.

2. Σε τι και πόσο βοηθούν τα θαύματα.

Ο Θεός, για να αποκαταστήσει την κοινωνία με τον εκπεσόντα άνθρωπο, ευδόκησε να περιβληθεί ο Λόγος Του σώμα ανθρώπινο, να φανεί ανάμεσά μας, να μας συναναστραφεί, να έχει στενή επικοινωνία μαζί μας. Και αφού έτσι μας προσοικειωθεί, να μας ανεβάσει τον ουρανό.

Μα και αφού ενεδύθη την ανθρωπότητα, ο Λόγος παρέμεινε Λόγος του Θεού. Και ενεργεί σαν Λόγος, αυτά που απαιτεί η θεία Του φύση και μεγαλειότητα. Και κάθεται εκ δεξιών του Πατρός μαζί με την ανθρώπινη φύση, που προσέλαβε. Και είναι πανταχού παρών ως Θεός. Και γράφεται σε ένα χαρτάκι, και διατυπώνεται με ήχους φωνής, αλλά και σαν πνεύμα[Ιωάν. 6, 63] εισέρχεται στο νου και στην καρδιά μας, και εποικοδομεί τους εν πνεύματι ενωμένους μαζί Του, αναβιβάζοντας σε ζωή πνευματική ακόμη και το σώμα!

Τα θαύματα του Χριστού μας βοηθούν να αποκτήσουμε επίγνωση της μεγάλης σημασίας που έχει ο Λόγος του Θεού. Ο Λόγος του Θεού είναι ο μόνος του οποίου έστι χρεία[Λουκ. 10, 42] για τη σωτηρία μας. Ο Λόγος του Θεού και διακονεί την σωτηρία μας και την ολοκληρώνει. Η επίγνωση της σημασίας του Λόγου του Θεού είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την επίγνωση του Θεού. Η γνώση του Θεού πηγάζει από την δράση, που κατευθύνεται από το Λόγο του Θεού, και επισκιάζεται με την επίγνωση, που μας δίνει η χάρις του Θεού. Και δίνει στο χριστιανό καθαρότητα νου και καρδιάς. Και ακτινοβολεί στην πνευματική μας λογική, όπως ο ήλιος στον γαλανό ουρανό, που δεν έχει σύννεφα.

Με το ξημέρωμα μετά το νυχτερινό σκοτάδι η όψη των αισθητών αντικειμένων αλλάζει. Μερικά, που μέχρι τότε ήταν αόρατα, γίνονται τώρα ορατά. Άλλα που ήταν μεν ορατά, αλλά τα συγχέαμε με άλλα, ξεχωρίζουν και διακρίνονται. Αυτό γίνεται όχι γιατί τάχα τα πράγματα άλλαξαν. Δεν άλλαξαν τα πράγματα, αλλά άλλαξε η σχέση της όρασής μας με αυτά. Και αιτία ήταν η μετάβαση από το νυχτερινό σκοτάδι στο φως της ημέρας. Κάτι το ανάλογο γίνεται και στη σχέση του νου μας με τα ηθικά και πνευματικά πράγματα, όταν καταυγάζεται με την πνευματική γνώση, που δίνει το Πνεύμα το άγιο. Μόνο με το φως της πνευματικής λογικής η ψυχή μπορεί να εύρη την αγία οδό προς το Θεό. Μόνο με το φως της πνευματικής λογικής μπορεί να συντελεσθεί σωστά η αόρατη πορεία του νου και της καρδιάς μας προς το Θεό. Μόνο με το φως της πνευματικής λογικής θα μπορέσουμε να ξεφύγουμε από τις πλάνες, τα αδιέξοδα και την απώλεια.

Όπου αυτό το φως δεν υπάρχει, δεν υπάρχει θέα της αλήθειας.

Όπου δεν υπάρχει το φως αυτό, δεν υπάρχει αρετή ευάρεστη στο Θεό και σωτηρία για τον άνθρωπο.

Γιατί αυτό τον εισάγει στα σκηνώματα του παραδείσου[Ισαάκ Σύρου, Λόγος ΚΕ, ΚΣΤ, ΚΖ, ΚΗ].

Γιατί μόνον όταν αυτό το φως της πνευματικής λογικής καταγαύζει και φωτίζει την όραση του πνευματικού μας οφθαλμού, μπορούμε και κατανοούμε τα σημεία και τα θαύματα, και μόνο τότε αποφεύγουμε τις θλιβερές εκείνες καταστάσεις, στις οποίες παρασύρεται ο άνθρωπος, που τα κοιτάζει με σαρκικό φρόνημα.

Είδαμε τον χαρακτήρα των θαυμάτων του Θεανθρώπου. Είδαμε ποιος είναι ο σκοπός τους. Τα σημεία κάνουν ένα διακόνημα, προετοιμάζουν τις ψυχές να δεχθούν τον λόγο του Θεού, και να πιστεύσουν σ' Εκείνον που είπε: «Ιδού εγώ μεθ' υμών εμί, έως της συντελείας του αιώνος»[Ματθ. 28, 20].

3. Ποιοί ζητούν θαύματα.

Όπως είπαμε, κάποτε έπαυσαν να γίνονται θαύματα σε όλα τα μέρη. Ενώ λοιπόν παλαιότερα το κήρυγμα των αγίων αποστόλων και ισαποστόλων, η σπορά του Λόγου, συνοδεύονταν κατά κανόνα με θαύματα, τώρα θαύματα γίνονται μόνο σε μερικά μέρη και μόνο από ανθρώπους εκλεκτά δοχεία του Πνεύματος.

Με την πάροδο του χρόνου, με την βαθμιαία υποβάθμιση του χριστιανισμού και της ηθικής ζωής, οι σημειοφόροι λιγόστεψαν[Ιωάννου Κλίμαξ, Λόγος 26, 52]. Και τελικά έπαψαν εντελώς να υπάρχουν.

Εν τω μεταξύ οι άνθρωποι έχοντας χάσει την ευλάβεια και το σεβασμό σε κάθε ιερό, έχοντας χάσει την ταπείνωση, που κάνει τον άνθρωπο να βλέπει ότι δεν είναι άξιος όχι μόνο να κάμει θαύματα, αλλά ακόμη και να ιδεί θαύματα, διψούν για θαύματα, όσο ποτέ άλλοτε.

Οι άνθρωποι μεθυσμένοι από φιλαυτία, αυτοπεποίθηση και αγνωσία αισθάνονται μια ακατανίκητη επιπόλαια και παλληκαρακίστικη τάση προς κάθε τι το «θαυματουργικό»! Δεν λένε ποτέ ότι είναι αδύνατο να κάνουν οι ίδιοι θαύματα! Ή, το λένε χωρίς καθόλου να σκέπτονται τι λένε! Η φόρα τους αυτή είναι όσο τίποτε άλλο επικίνδυνη!

4. Ο αντίχριστος έρχεται.

Πλησιάζουμε σιγά-σιγά στην περίοδο εκείνη, που θα αρχίσουν να γίνονται πολλά και καταπληκτικά θαύματα, ικανά να σύρουν στην απώλεια τους ταλαίπωρους εκείνους, που θα έχουν σαρκικό φρόνημα και θα γοπτευθούν και πλανηθούν από τα θαύματα αυτά. Ο Αντίχριστος έρχεται. Πως, και με τι θα τον αντιμετωπίσουμε;

α . Με την ζώσα πίστη.

Η ζώσα πίστη στο Χριστό, γεννιέται μέσα μας, όταν αναζωωθεί η ψυχή μας από το λόγο του Θεού. Η ζώσα πίστη τρόπον τινά βλέπει τον Χριστό[Εβρ. 11, 27].

Μόνο όταν έχουμε ζώσα πίστη, θα μπορέσουμε να καταλάβουμε κάτι από τα θεία δόγματα της χριστιανικής πίστης, διαφορετικά θα είναι για μας βιβλίο εσφραγισμένο, μυστήριο εντελώς ακατανόητο.

Όταν έχουμε ζώσα πίστη, τα θεία δόγματα, παρ' ότι θα μένουν και πάλι απρόσιτα, θα μας γίνονται σαφή, θα τα καταλαβαίνουμε κάπως. Δεν θα καλύπτονται πια κάτω από εκείνο το αδιαπέραστο και βαρύ καταπέτασμα, που προκαλεί η νεκρή πίστη. Η ζώσα πίστη είναι μια λογική, μια πνευματική λογική[Ισαάκ Σύρου, Λόγος ΚΗ']. Δεν χρειάζεται πια σημεία, γιατί έχει από όλες τις πλευρές χορτάσει με τα θαύματα του Χριστού. Και ιδίως έχει χορτάσει με τον λόγο Του, που είναι πιο μεγάλος από όλα Του τα θαύματα και στέφανος των θαυμάτων Του. Η επιθυμία να ιδούμε θαύματα είναι γνώρισμα της απιστίας. Τα σημεία δόθηκαν λόγω της απιστίας, για να την μεταβάλλουν σε πίστη. Γι' αυτό ας προσκολληθούμε στο λόγο του Χριστού με όλη μας την ψυχή. Ας

ενωθούμε με Αυτόν σε ένα πνεύμα. Και τότε τα σημεία του αντιχρίστου δεν θα μπορέσουν ποτέ να τραβήξουν την προσοχή μας.

Με καταφρόνηση και παγερή αδιαφορία πρέπει να αποστρέφουμε από αυτά το βλέμμα μας όπως θα κάναμε για τη πιο αναίσχυντη αισχρή πράξη, για την πιο αποστατική ενέργεια εχθρού του Θεού, για την πιο μυσερή βλασφημία, για την πιο απάνθρωπη θανάτωση.

Ας ενθυμούμαστε την εξής ιδιαίτερης σημασίας παρατήρηση από την πείρα των ασκητών: Οι εμφανίσεις των δαιμόνων έχουν μια τέτοια ιδιότητα, που ακόμη και την πιο ελάχιστη προσοχή να τους δώσεις ζημιά θα έχεις. Γιατί ακόμη και την πιο ελάχιστη προσοχή, αν την αφήσεις σε ένα τέτοιο θέμα ελεύθερη, χωρίς να συγκρατείς, θα σου προκαλέσει τις πιο ολέθριες εντυπώσεις και θα σε εμβάλει στον πιο δύσκολο πειρασμό.

β. Με την ταπεινοφροσύνη.

Η ταπεινοφροσύνη είναι αδιάσπαστα ενωμένη με την πνευματική λογική. Ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος λέει: Μόνο εκείνος που έχει ταπείνωση μπορεί να ονομασθεί λογικός. Όποιος δεν έχει ταπείνωση, ποτέ δεν θα γίνει λογικός»[Ισαάκ Σύρου, Λόγος ΟΘ']. Η ζωντανή πίστη δείχνει στα μάτια της ψυχής τον Θεό. Όποιος βλέπει έτσι το Θεό, όποιος έτσι αισθανθεί το Θεό, βλέπει τη μηδαμινότητά του. Γεμίζει ανέκφραστη ευλάβεια προς το Θεό, τα έργα τους, τις εντολές του. Και έτσι το κάθε του δίδαγμα θα γίνεται με ταπεινοφροσύνη.

Ο ταπεινόφρων δεν θα τολμήσει ποτέ, ούτε καν αν ερωτοτροπήσει με κάτι, που θα είναι απλά έξω από το θέλημα του Θεού, και – πολύ περισσότερο – με κάτι, που θα το έχει με κάποιο τρόπο καταδικάσει ο λόγος του Θεού. Για αυτό, τα σημεία του αντιχρίστου θα μείνουν ξένα στον ταπεινό. Δεν θα τα δέχεται με κανένα τρόπο. Δεν θα έχει καμιά σχέση με αυτά.

γ. Με την προσευχή.

Όταν μελετάμε την μηδαμινότητα μας και την ασθένειά μας, όταν στρέφουμε τον νου μας στο Θεό, στην μεγαλοσύνη Του, στην

παντοδυναμία Του, στην απέραντη αγαθότητά Του, έρχεται στην ψυχή ο πόθος να στραφεί με προσευχή σ' Αυτόν. Τότε όλη η ελπίδα της ψυχής συγκεντρώνεται στον Θεό. Και για αυτό τίποτε δεν είναι ικανό να την κάμει να αφαιρεθεί την ώρα της προσευχής. Γιατί προσεύχεται συνενώνοντας όλες της τις δυνάμεις. Αναζητεί τον θεό με όλη της τη δύναμη. Εκμεταλλεύεται για την προσευχή όλες τις δυνατότητές της. Και αγωνίζεται για να προσεύχεται αδιαλείπτως.

Όταν θα αρχίσει η μεγάλη θλίψη, την εποχή του αντιχρίστου, όλοι οι αληθινά πιστοί, θα ζητούν από τον Κύριο βοήθεια, ενίσχυση, θεία χάρη, ενδυνάμωση, να τους κρατεί από το χέρι[Εφραΐμ Σύρου, Λόγος 106]. Οι δυνάμεις του ανθρώπου, όσο πιστοί και αν είναι στο Θεό, είναι ανεπαρκείς να αντισταθούν στην δύναμη των ενωμένων εκπεσόντων αγγέλων και ανθρώπων, που θα μετέρχονται τα πάντα με μια άκαμπτη σκληρότητα, γιατί θα προαισθάνονται ότι έχει φθάσει πια το τέλος τους[Αποκ. 12, 12]. Μα η θεία χάρη θα επισκιάσει τους εκλεκτούς του Θεού. Και θα κάμει να μείνουν ανενέργητες και χωρίς αποτέλεσμα όλες οι άσφαιρες απειλές του αντιχρίστου. Και καταφρονημένα τα θαύματά του. Τότε ο Θεός θα δώσει στους δούλους του δύναμη να διακηρύττουν με γενναίο φρόνημα, ότι ο Ιησούς είναι ο Σωτήρας του κόσμου. Και να αποκηρύττουν τον ψευδομεσσία που θα έλθει για να φέρει την απώλεια.

Θα τους οδηγήει στο ικρίωμα, στον θάνατο. Μα αυτοί θα αισθάνονται, σαν να βρίσκονται σε βασιλικούς θρόνους, και σε γαμήλιο γεύμα, γιατί η αίσθηση της αγάπης του Θεού είναι πιο γλυκιά από την αίσθηση της ζωής[Ισαάκ Σύρου, Λόγος ΛΗ']. Γιατί τα παθήματα για το Χριστό και ο βίαιος θάνατος για Αυτόν είναι η αρχή της αιώνιας χαράς του Παραδείσου[Λόγια και σκέψεις του αγίου Μάρτυρος Ιακώβου του Πέρσου (Νοέμβριος 26)]. Αυτό φαίνεται καθαρά στους μάρτυρες των πρώτων αιώνων. Στην αρχή νόμιζαν, πως στα μαρτύρια θα έδειχναν την δική τους διάθεση. Μα όταν άρχιζαν τα μαρτύρια, κατεπέμπετο σ' αυτούς η άνωθεν βοήθεια. Και τα έκανε ποθητά: και το μαρτύριο, και τον θάνατο για το Χριστό.

5. Γρηγορείτε ουν και προσεύχεσθε.

Ο Κύριος μας έχει προαναγγείλει την θλίψη, που θα προηγηθεί της Δευτέρας Παρουσίας. Και έδωσε εντολή στους μαθητές Του να έχουν τα μάτια τους ανοιχτά. Και να προσεύχονται. Τους είπε: «Βλέπετε. Αγρυπνείτε. Προσεύχεσθε. Ουκ οίδατε γαρ πότε ο καιρός εστιν» [Μάρκ. 13, 33]. Η προσευχή χρειάζεται πάντοτε. Και είναι πάντοτε στον άνθρωπο ωφέλιμη. Γιατί αυτή τον κρατεί σε κοινωνία με τον Θεό και υπό την σκέπη Του. Αυτή τον φυλάει από τη φιλαυτία και την αυτοπεποίθηση και από το παραστράτημα της ματαιοδοξίας και της υπερηφάνειας. Και μην ξεχνάμε, πως όλους αυτούς τους λογισμούς, επακόλουθα, κακές συνέπειες της πτώσεως, του ενσπείρουν στο νου μας τα εκπεσόντα πνεύματα της πονηρίας.

Σε περίοδο θλίψης και κινδύνων, ορατών και αοράτων, η προσευχή χρειάζεται ακόμη πιο πολύ. Γιατί είναι η έκφραση της απάρνησης της αυτοπεποίθησης και έκφραση της ελπίδας στο Θεό. Γιατί εφέλκει σε μας την θεία βοήθεια. Και ο παντοδύναμος Θεός έρχεται συνεργός μας. Και με ενέργειές Του θαυμαστές μας βγάζει από τις δύσκολες περιστάσεις, που βρισκόμαστε.

Είναι λάθος να ζητεί κανείς να ιδεί σημεία εν τω ουρανώ, για να αποκτήσει γνώση Θεού. Τέτοια σημεία ζητούν μόνο εκείνοι που έχουν σαρκικό φρόνημα.

Και να μη το ξεχνάμε ποτέ, ότι:

Η θεογνωσία, η ζώσα πίστις, η ευλογημένη ταπεινοφροσύνη, η καθαρή προσευχή, συναποτελούν την πνευματική λογική. Είναι τα επί μέρους τμήματά της.

Και αντίθετα, η αγνωσία του Θεού, η απιστία, η τύφλωση του πνεύματος, η υπερηφάνεια, η αυτοπεποίθηση, η φιλαυτία, συναποτελούν το σαρκικό φρόνημα.

Το σαρκικό φρόνημα δεν γνωρίζει τον Θεό. Δεν τα δέχεται (αλλά ούτε και καταλαβαίνει!) τα μέσα, με τα οποία ο Θεός θέλει να οδηγήσει τον

άνθρωπο στην θεογνωσία. Είναι ένας τρόπος αναζήτησης της γνώσης του Θεού πέρα για πέρα λαθεμένος και ψυχώλεθρος.

Και αντίθετα, η αγνωσία του Θεού, η απιστία, η τύφλωση του πνεύματος, η υπερηφάνεια, η αυτοπεποίθηση, η φιλαυτία, συναποτελούν το σαρκικό φρόνημα.

Το σαρκικό φρόνημα δεν γνωρίζει τον Θεό. Δεν τα δέχεται (αλλά ούτε και καταλαβαίνει!) τα μέσα, με τα οποία ο Θεός θέλει να οδηγήσει τον άνθρωπο στην θεογνωσία. Είναι ένας τρόπος αναζήτησης της γνώσης του Θεού πέρα για πέρα λαθεμένος και ψυχώλεθρος.